

Київський столичний університет умені Бориса Грінченка
Факультет романо-германської філології

Mundus Philologiae

№2(2024)

Збірник студентських
наукових робіт

MUNDUS PHILOLOGIAE

Збірник студентських наукових робіт

Випуск No2

Засновник:

Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених
Факультету романо-германської філології
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Друкується з грудня 2023р.
Випускається двічі на рік.
Журнал підтримує політику відкритого доступу

Адреса редакції: вул. Левка Лук'яненка, 13-Б, м. Київ, 04212

Офіційний сайт: <https://mundphil.kubg.edu.ua>

Рекомендовано до друку Вченою радою Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (протокол No 6 від 17 червня 2024 р.)

Головний редактор:

Пилинський М.Я., Заступник голови наукового товариства аспірантів, докторантів та молодих вчених Факультету романо-германської філології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, магістр (Україна);

Заступник головного редактора:

Білик К.М., старший викладач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства філології, секретар наукового товариства аспірантів, докторантів та молодих вчених Факультету романо-германської філології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, доктор філософії з філології (Україна);

Випусковий редактор:

Копитіна А.С., завідувач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства, Голова наукового товариства аспірантів, докторантів та молодих вчених Факультету романо-германської філології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, доктор філософії з філології, (Україна);

Члени редакційної колегії:

Бобер Н.М., доцент кафедри германської філології Факультету романо-германської філології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, кандидат філологічних наук (Україна);

Бахтіна А.О., старший викладач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства філології Факультету романо-германської філології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, доктор філософії з філології (Україна);

Гольцева М.І., старший викладач кафедри германської філології Факультету романо-германської філології Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, доктор філософії. (Україна).

MUNDUS PHILOLOGIAE

A collection of student scientific works

Issue 2

Founder:

Scientific Society of Students, Post-graduate Students, Doctoral Students and Young Scientists

Faculty of Romance-Germanic Philology
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

Published since December 2023.

Issued twice a year

The journal supports an open access policy

Editorial office address: str. Levka Lukyanenko, 13-B, Kyiv, 04212

Official website: <https://mundphil.kubg.edu.ua>

Recommended for publication by the Academic Council of Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University (Rec. No. 6 dated 17.06.2024)

Editor-in-Chief:

Pylynskyi M.Ya., Deputy Chairman of the Scientific Association of Students, Post-graduate Students, Doctoral Students and Young Scientists, Faculty of Romance and Germanic Philology, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Master (Ukraine);

Vice Editor-in-Chief:

Bilyk K.M., Senior lecturer of the Chair of Romance Philology and Comparative-Typological Linguistics of Philology, secretary of the Scientific Society of Students, Post-graduate Students, Doctoral Students and Young Scientists Faculty of Romance and Germanic Philology, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Ph.D. in Philological Sciences (Ukraine);

Commissioning Editor:

Kopytina A.S., Head of the Department of Romance Philology and Comparative-Typological Linguistics, Head Scientific Society of Students, Post-graduate Students, Doctoral Students and Young Scientists, Faculty of Romance and Germanic Philology, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Ph.D. in Philological Sciences (Ukraine);

Editorial board members:

Bober N. M., Associate Professor of the Chair of Germanic Philology, Faculty of Romance and Germanic Philology, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Ph.D. in Philological Sciences (Ukraine);

Bakhtina A.O., Senior lecturer of the Chair of the Chair of Romance Philology and Comparative-Typological Linguistics of Philology, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Ph.D. in Philological Sciences (Ukraine).

Holtseva M.I., Senior lecturer of the Chair of Germanic Philology, Faculty of Romance and Germanic Philology, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Ph.D. in Philological Sciences (Ukraine).

ЗМІСТ

1. КОНЦЕПТ NYGGE У МЕДІА ПУБЛІКАЦІЯХ, Ольга Жолоб	6
2. ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У МЕДІА: КОРПУСНИЙ АНАЛІЗ, Анастасія Плоха.....	14
3. ГЕНДЕРНІ РОЛІ В ПОЕЗІЇ МІНИ ЛОЙ, Паніматченко Анастасія.....	23
4. ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРНО- ТА ІСТОРИЧНО-МАРКОВАНОЇ ЛЕКСИКИ В РОМАНІ В. ШКЛЯРА «ЧОРНИЙ ВОРОН. ЗАЛИШЕНЕЦЬ», Скакун Діана	29
5. ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ «DIVERSITY» НА РОБОЧОМУ МІСЦІ (НА ПРИКЛАДІ ПУБЛІКАЙ HARVARD BUSINESS REVIEW), Наталія Герасименко.....	40
6. ДИСКУРС ВІЙНИ ЯК ОДИН З ТИПІВ ДИСКУРСУ: СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ, Борисевич Христина.....	47
7. ВЕРБАЛІЗАЦІЯ CLIMATE В СУЧАСНИХ МЕДІА, Бизова Анна.....	56
8. ПОНЯТТЯ ІДЕОЛОГЕМИ: ФОРМУЛЮВАННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ У ЛІНГВІСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ, Домбровська Анна.....	62

CONTENT

1. THE CONCEPT HYGGE IN MEDIA PUBLICATIONS, Olga Zholob.....	6
2. <i>GENDER EQUALITY IN MEDIA DISCOURSE: CORPUS ANALYSIS</i> , Anastasiia Plokha	14
3. GENDER ROLES IN THE POETRY OF MINA LOY, Panimatchenko Anastasiia.....	23
4. UKRAINIAN CULTURALLY AND HISTORICALLY BOUND NOTIONS IN THE TRANSLATION OF V. SHKLIAR'S <i>RAVEN</i> , Diana Skakun.....	29
5. MEANS OF VERBALIZATION OF THE "DIVERSITY" CONCEPT IN THE WORKPLACE (USING THE PUBLICATION OF HARVARD BUSINESS REVIEW), Natalia Herasymenko.....	40
6. THE DISCOURSE OF WAR AS ONE OF THE TYPES OF DISCOURSE: MODERN STUDY, Borysevych Khrystyna.....	47
7. VERBALIZATION OF CLIMATE IN MODERN MEDIA, Byzova Anna.....	56
8. THE CONCEPT OF IDEOLOGEME: FORMULATION AND APPLICATION IN LINGUISTIC DISCOURSE, Dombrovska Anna.....	62

УДК 81.11

КОНЦЕПТ HYGGE У МЕДІА ПУБЛІКАЦІЯХ

Ольга Жолоб

студентка 6 курсу Факультету романо-германської філології
Київський Столичний Університет імені Бориса Грінченка
ovzholob.frgf22@kubg.edu.ua

THE CONCEPT HYGGE IN MEDIA PUBLICATIONS

Olga Zholob

6th year student of the Faculty of Romance and Germanic Philology
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

ovzholob.frgf22@kubg.edu.ua

Стаття присвячена аналізу концепту Hygge, що представляє собою датський підхід до створення затишку та благополуччя у повсякденному житті. Стаття розкриває ключові аспекти Hygge та його актуальність в сучасному світі. Метою дослідження є розуміння сутності та впливу Hygge на культурний контекст, а також його поширення в світі. За допомогою аналізу літературних джерел визначено сутність поняття «концепт», що трактується як розумове утворення, спосіб мислення, певне ставлення або призма, через яку людина дивиться на світ і своє місце в ньому. Проведений концептуальний аналіз медіа публікацій дозволив визначити, що ядром концепту Hygge є лексема «Hygge», яка трактується як «благополуччя». Синонімічний ряд представлений також такими лексемами, як «затишок», «щасливий», «спільність» тощо. Проаналізовано граматичну та морфологічну структури концепту Hygge. Відповідно до проведеного аналізу виділено частини мови, що частіше вербалізують концепт Hygge, а саме: іменник, дієслово, прикметник. Також, зазначено, що концепт Hygge рідше представлено прислівниками, й зовсім відсутні випадки з використанням числівників. З граматичної структури найчастіше використовуються словосполучення та речення, окремими словами концепт Hygge передати неможливо. У статті також зазначаються сфери використання стилю Hygge у медіа просторі, а саме неможливість його відтворення у текстах наукового характеру та бізнес-публікаціях.

Ключові слова: Hygge, концепт, концептуальний аналіз, медіа публікації, концепт Hygge

The article is devoted to the analysis of the Hygge concept, which is a Danish approach to creating cosiness and well-being in everyday life. The article reveals the key aspects of Hygge and its relevance in the modern world. The aim of the study is to understand the essence and impact of Hygge on the cultural context and its spread in the world. Using the analysis of literary sources, the essence of the

concept "concept" is determined, which is interpreted as a mental formation, a way of thinking, a certain attitude, or a prism through which a person looks at the world and his place in it. The conceptual analysis of media publications made it possible to determine that the core of the Hygge concept is the lexeme "Hygge", interpreted as "well-being". The synonymous series is also represented by such tokens as "comfort", "happy", "community", etc. The grammatical and morphological structure of the Hygge concept is analyzed. According to the analysis, the parts of the language that more often verbalize the concept of Hygge are highlighted, namely: nouns, verbs, and adjectives. Also, it is stated that adverbs less often represent the Hygge concept, and there are no cases using numerals. From the grammatical structure, phrases, and sentences are most often used, it is impossible to convey the concept of Hygge in separate words. The article also notes the areas of use of the Hygge style in the media space, namely the impossibility of its reproduction in scientific texts and business publications.

Keywords: *Hygge, concept, conceptual analysis, media publications, concept Hygge*

Вступ. Сучасний етап розвитку лінгвістики характеризується спрямованістю лінгвістичних досліджень на вивчення взаємозв'язку емоційної сфери людської свідомості та мовної системи в межах когнітивно-дискурсивної парадигми. Зазначена кореляція аналізується у контексті традиційного кола проблем, пов'язаних із концептуалізацією світу, як зовнішнього, так і внутрішнього, а також відображення й інтерпретації в мові емоційних концептів внутрішнього світу людини.

Постановка проблеми.

Наразі актуальним у медіа просторі є відображення емоцій суспільства щодо реалій сьогодення. Зміст таких публікацій наповнений думками про бажання перебувати в безпечних і комфортних умовах, співпереживання іншим та відчуття щастя. Є й публікації з описом подій минулого, що викликають позитивні емоції та повертають людей туди, де було затишно, тепло, поруч із родиною, близькими друзями чи коханими. Аналіз змісту медіа публікацій дозволяє провести паралель з існуючим у Данії поняттям *Hygge*, що у максимально спрощеному варіанті трактується як «комфорт».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зарубіжні дослідники (Pesel W.K., Houe P., Larsen M., Pop R., Mureşan Ioana-Andreea, Bean J. Y.) спрямовують свої розвідки на визначення сутності та особливостей використання концепту *Hygge* в різноманітному контенті – від освіти до повсякденного життя. Дослідження терміну «концепт» присвячено праці як зарубіжних (Croft, Cruse, Slater, Spitzer), так і вітчизняних вчених (Голобородько К. Ю., Задорожня О. М., Іващенко В. Л., Приходько А. М., Селіванова О. О.). Аналіз наукових розвідок дозволяє відзначити, що вивчення різноманітних концептів є актуальним для лінгвістики. Варто зазначити, що кількість досліджень, пов'язаних із концептом *Hygge*, є незначною. Встановлено, що концепт *Hygge* використовується не тільки в лінгвістиці, а й у маркетингових

дослідженнях. Публікації в наукових журналах торкаються тем дизайну інтер'єру в стилі Hygge, маркетингу, туристичних послуг та комунікаційних стратегій компанії (Xianjing, 2017).

Мета цієї розвідки полягає в аналізі вербальних репрезентацій концепту Hygge як фрагмента етноспецифічної картини світу.

Результати досліджень. Спосіб життя Hygge все більше привертає увагу дослідників, зокрема лінгвістів. Медіа контент наповнений багатьма публікаціями про задоволення від життя, щасливі моменти з родиною чи друзями та комфорт у всьому, що нас оточує. Це пояснюється незаперечним фактом: данці вважаються однією з найщасливіших націй у світі. Згідно з Глобальним індексом щастя, Данія посідає 2 місце у світі після Фінляндії (The Sustainable Development Solutions Network, 2023).

Аналітичні дані, отримані за допомогою Google Trends, дозволяють стверджувати, що протягом досліджуваного періоду (2023 рік) слово «Hygge» неодноразово було в топі пошукових запитів, наприклад у січні та лютому, у березні показник знизився, але не впав до критичних значень (Google, 2023). Це також дозволило визначити рівень інтересу до теми за критерієм «популярність за регіонами», щодо вживання слова «Hygge». Серед країн найвищі показники у Фінляндії (100%), Данії (82%), Ісландії (58%), Норвегії (41%), Великобританії (13%), України (дані відсутні у період 2023 року, проте у 2021 році показник був у межах 3%), де 100 позначає місце з найвищою популярністю відносно загальної кількості пошуків, тобто значення подаються у відсотках відносно загальної кількості запитів.

За даними сервісу Google Trends, дослідження аналітичних даних дозволяє припустити, що сьогодні слово «Hygge» використовують країни з розвинутою економікою (Фінляндія, Данія, Норвегія, Велика Британія).

Поняття Hygge стало особливо актуальним під час пандемії. Варто зазначити, що в країнах з фінансовою кризою про використання стилю Hygge поки не йдеться.

Одним із головних завдань когнітивної лінгвістики є дослідження концептуальної системи через мовні явища. Пізнавальний світ особистості будується на основі спостереження за діями людей, їхньою поведінкою, уявленнями (внутрішніми образами), символами, що виникають у діяльності. Серед мовних засобів розуміння і сприйняття мовної картини світу виділяється концептуальний аналіз, заснований на визначенні того чи іншого концепту.

Наукові дослідження термінологічного змісту поняття «концепт» привели до розуміння того, що це поняття є багатогранним і єдиного визначення не існує.

Історичні дослідження поняття «концепт» дозволили вченим прийти до єдиної думки щодо його походження. Слово *conceptus* – це латинське середньовічне утворення, що походить від дієслова «*conspicere* – *conspicere*», що означає «зрозуміти» («Concept», 2022).

Сьогодні термін «концепт» широко використовується в різних галузях лінгвістики та інших науках, таких як психологія, філософія, політологія, філологія. Він увійшов до номінальної системи когнітивних, семантичних і культурних лінгвістичних моделей у синонімічних, асоціативних, бінарних та інших відношеннях (Croft, Cruse, 2004).

Концепт, як базова категорія когнітивної лінгвістики, є лінгвістичним феноменом, що виникає в результаті поєднання логічних моделей, які систематизують, регулюють і класифікують кластерно-організоване знання певного етносу, показують цілісність мови.

У глосарії статистичних термінів зазначено, що концепт «є одиницею знань, створеною унікальною комбінацією характеристик. Поняття – це абстрактні підсумки, загальні поняття, знання тощо цілого набору поведінки, ставлення або характеристик, що мають щось спільне. Поняття використовуються для надання допомоги у представленні/передаванні точного значення, категоризації, інтерпретації, структуруванні та осмисленні явищ» (Directorate, 2013).

У своєму дослідженні Dean R. Spitzer наголосив на необхідності чіткого визначення терміну «концепт». Він проаналізував словники та наукові публікації з досліджуваної теми і дійшов висновку, що термін визначений у загальних рисах і не забезпечує чіткого розуміння для подальших досліджень (Spitzer, 1975).

Згідно тлумачного словника, концепт це «формулювання, загальне поняття, думка» (Концепт, 2023).

У Cambridge Dictionary концепт визначено як принцип або ідея (Concept, 2023).

В. Іващенко у своїх працях про концепт у психологічному та лінгвокультурологічному (Іващенко В. Л., 2004) вимірах зазначає про пов'язаність ментальної природи концептів з ідеальною та матеріальною сферами буття людини, акцентує на просторових пріоритетах цього феномену (опозиційні поняття).

О. Селіванова визначає, що «концепт – інформаційна структура свідомості, певним чином організована одиниця пам'яті, яка містить сукупність знань про об'єкт пізнання, вербальних і невербальних, набутих шляхом взаємодії п'яти психічних функцій свідомості у взаємодії з позасвідомим» (Селіванова О. О., 2010, с. 292).

Звертаючи увагу на те, що образність відрізняє концепт від звичайного поняття за додатковими конотаціями, А. Приходько стверджує, що поняття є основою концепту, але концепт не є основою поняття. Він має бути «етноспецифічно забарвленим поняттям з відповідною етнопсихологічною надбудовою» (Приходько А. М., 2008).

На думку К. Голобородько матеріальною базою концепту є слово, у лексико-семантичній структурі якого концепт визначається як складна структура, що становить «синтез індивідуально-авторського розуміння з традицією національного вживання цього

концепту, а також і загальнолюдською, первісно міфологічною моделлю світу» (Голобородько К. Ю., 2002, с. 27).

Погоджуємося з думкою О. Задорожньої, яка визначила поняття концепт як «блок інформації», кодованої у свідомості індивіда (як представника відповідного етносу) та вербально вираженої. Концепт відображає певний фрагмент дійсності «крізь призму культури народу, зберігаючи в пам'яті та мові знання про світ», тобто він – «певний квант знань, що виникає внаслідок взаємодії семантики слова з особистісним і загальнонародним досвідом людини». При цьому «концепт як елемент концептуальної картини світу» виявляється комплексом мовних одиниць, оскільки така вербалізація «демонструє його смисловий потенціал і сприяє поширенню інформації у лінгвосоціумі» (Задорожня О. М., 2008).

Аналіз теоретичних робіт щодо визначення поняття «концепт» дає змогу трактувати його як розумове утворення, спосіб мислення, певне ставлення або призму, через яку людина дивиться на світ і своє місце в ньому.

Відповідно до теми дослідження проаналізовано теоретичні дослідження зарубіжних учених. Теоретичною основою дослідження стала праця *Roots of Danish sociality: Hygge as a cultural keyword and core cultural value*. Метою дослідження було «здійснити глибоке, кероване семантикою дослідження «emic realities» носіїв датської мови, детально розглядаючи їхні слова – місцеві соціальні терміни та терміни цінностей, такі як Hygge «pleasant, togetherness» (Levisen, 2012).

Слово «Hygge» вимовляється як «hoo-gah» та відображає суть існування народу Данії. Levisen С. у своєму дослідженні подає наступне визначення: «Hygge є ключовим словом у данській культурі та продуктом самобутнього датського соціального етносу, який розвинувся наприкінці ХІХ-го та на початку ХХ-го століття» (Levisen, 2012).

У дослідженні румунських вчених Pop R. та Mureşan Ioana-Andreea пропонується розуміти концепт Hygge з позиції взаємодії мови та культури. Дослідники підкреслюють, що розуміння концепту Hygge ускладнюється відсутністю його аналогій в інших мовах (Pop, Mureşan, 2017).

Феномен Hygge вважається виключно данським і відбувається, коли люди разом та спілкуються, або залишаються наодинці. Це як фізичний, так і психічний стан, настрої чи відчуття, що можна розділити з оточуючими або відчуті, коли залишаєшся на самоті. Це особливо спокійний, вільний від стресу та стимулюючий стан перебування в певній ситуації; у соціальних взаємодіях це відбувається, коли люди веселяться, розмовляють і жартують разом і невимушено, коли наодинці – це стан задоволення. У своєму дослідженні науковець говорить про соціальний аспект Hygge; його функцію та роль у соціальних взаємодіях. Визначаючи його, Linnet (2011) зосереджується на таких словах, як «комфорт і радість», що

це «безпечна, стримана, інтимна форма спілкування» з людьми, з якими вам подобається бути, і які братимуть участь у підтримці настрою, не ставлячи себе в центрі уваги або піднімають «гострі теми чи проблеми, що викликають розбіжності». Також, встановлено, що *Hygge* можна розуміти не тільки позитивно, але й також можна асоціювати з негативними рисами, такими як соціальний контроль, уникнення необхідних конфліктів і виключення тих, хто порушує його норми. В своєму дослідженні він приводить приклади з життя людей. Одним із прикладів він наводить про матір з робітничого класу, яка представляє себе такою, що надає перевагу батьківству над професійною кар'єрою, і засуджує жінок із середнього класу, які прагнуть кар'єри, за їхні пріоритети: «Раніше мати була вдома з дітьми, і там був *Hygge* з дітьми» (Linnet, 2011).

Концептуальний аналіз медіа публікацій дозволив виявити сутність концепту та основні його структурні елементи. Таким чином, ядром концепту «*Hygge*» є лексема «*Hygge*», яка трактується як «благополуччя». Синонімічний ряд представлений також такими лексемами, як «затишок», «щасливий», «спільність» тощо.

Емоційний стан відображається за допомогою лексем, що позначають почуття, які наближають кожного до утопії, до ідеального життя. *Hygge* може відображати різні погляди на життя, але єдиним стрижнем (значенням) є комфортне середовище, яке зазвичай у всіх різне.

У процесі дослідження проаналізовано 50 медіа публікацій. Вибраний дослідницький матеріал взято з першоджерел із іноземних сайтів, блогів та сторінок соціальних медіа. У виборі публікацій для аналізу увага була зосереджена на текстах, де використовувалось слово «*Hygge*». Пошук показав, що, окрім медіа публікацій, розміщених в Інтернеті, є книги, пов'язані з предметом нашого дослідження. У багатьох проаналізованих текстах відчувається жага до казки, прагнення до світу, в якому немає проблем та негараздів.

В проаналізованих текстах концепт «*Hygge*» проявляється переважно в словах, фразах і реченнях, пов'язаних з *Hygge*. Морфологічні особливості концепту *Hygge* полягають у тому, що найбільш репрезентативними для нього є наступні частини мови:

- Іменник (*hygge, cosiness, charm, happiness, 'contentness', security, familiarity, comfort, reassurance, kinship, simpleness*);
- Дієслово (*be happy, to find moments to celebrate, the simple act of lighting a candle, enjoying a cup of coffee, to joke, living in one place, cosying up*);
- Прикметник (*avid, original, airy, beautiful, perfect, charming, warm, woolen, vital, simple, fun, good, nice, favourite, perfect*);
- Прислівник (*secretly, utterly, intentionally, incredibly, artistically, thoughtfully*).

Здійснивши аналіз отриманих результатів, можна зробити висновок, що найпоширенішими лексемами концепту *Hygge* є іменники, дієслова та прикметники. Прислівники зустрічаються рідше, а числівник не вживається взагалі. Морфологічною особливістю слова *Hygge* визначено, що в мові оригіналу *Hygge* виражено прикметником або дієсловом, а в англійській мові - іменником. Слід зазначити, що глибше розуміння концепту *Hygge* можливе через використання фраз і речень, а не поодиноких слів. За часовою ознакою вдалося визначити найпоширеніші випадки використання концепту *Hygge* у медіа публікаціях:

- події, що відбулися: «When I was young, we used to drive up to a small mountain town with the entire family each year and take a sleigh ride around the historic snow-covered neighbourhood.» (Alexandra, Koen, H.,2015).
- події, що відбуваються зараз: «For me, *Hygge* is a place of haven. A way for me to recharge, to refuel, and make time for what matters to me. It's a healthy way to spend more time outside, to create bonds with my closest 2/3 friends without the need to «meet» 150 news people every week. *Hygge* creates memories first» (Ophélie, 2019).
- події, що відбудуться у майбутньому або мрії: «I can't wait to celebrate our family birthdays and holidays in November and December. Lots of *Hygge* moments ahead!» (Lindau, S., 2021).

Отже, поняття *Hygge* має різні визначення, але в той же час концепт цього феномена представлено як: благополуччя, затишок і єднання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз концепту *Hygge* дозволяє стверджувати, що він репрезентує стан задоволеності життям та його простоту.

Можна також стверджувати, що однією з особливостей концепту *Hygge* можна вважати відсутність слів, що відображають смуток, гнів та інші погані почуття чи емоції. У науковому та бізнес-дискурсі *Hygge* також не використовується.

Мова *Hygge* насичена емоціями та відчуттям спорідненості, тому вона зустрічається переважно в текстах, що описують події, свята, традиції та спосіб життя. Багато слів, пов'язаних з концептом *Hygge*, можна знайти в текстах, присвячених дизайну інтер'єру або ландшафту.

Концепт *Hygge*, запропонований для аналізу, був визначений як культурне ключове слово та основна цінність у данській спільноті. Дослідження підкреслює, як специфічне поняття *Hygge* в англійському медіа-дискурсі дає можливість пізнати, зрозуміти та відчувати цінності датської культури та їхнього способу життя. Було також виявлено, що *Hygge* вважається путівником у розумінні деяких датських символів.

Подальші дослідження слід зосередити на вивченні комплексного впливу концепту Hygge на читача не лише вербально, а й через образи (фотографії).

Список використаних джерел

1. Croft, W., & Cruse, A. D. (2004). *Cognitive Linguistics* (Cambridge Textbooks in Linguistics) (Illustrated ed.). Cambridge University Press.
2. Levisen, C. (2012). Chapter 3. Roots of Danish sociality: Hygge as a cultural keyword and core cultural value. In *Cultural Semantics and Social Cognition* (pp. 80–114). <https://doi.org/10.1515/9783110294651.80>
3. Linnet, J. T. (2011). Money Can't Buy Me Hygge: Danish Middle-Class Consumption, Egalitarianism, and the Sanctity of Inner Space. *Social Analysis*, 55(2). <https://doi.org/10.3167/sa.2011.550202>
4. Pop, R., & Mureşan, I. A. (2017). Translating Culture: Exploring kos/hygge, the Concept of Enjoying a Simple Life, Deeply Rooted in the Norwegian and Danish Cultures. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai Philologia*, 62(3), 181–190. <https://doi.org/10.24193/subbphilo.2017.3.14>
5. Spitzer, D. R. (1975). What Is a Concept? *Educational Technology*, 15(7), 36–39. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/44418021>
6. Xianjing, C. (2017). A case study of Nihao hygge. [Research paper]. Retrieved from https://rucforsk.ruc.dk/ws/portalfiles/portal/62963995/A_case_stuy_of_NIHAO_HYGGGE.pdf
7. Alexandra & Koen, H. (2015). The Coziness of Tradition. *Hygge Life*. Retrieved from <https://www.hygge.life.com/blogs/news/the-coziness-of-tradition>
8. Google. (2023). Hygge. GoogleTrends. Retrieved from <https://trends.google.com.ua/trends/explore?cat=14&q=hygge&hl=uk>
9. Lindau, S. (2021, June 5). How to Have a Hygge Life! Susie Lindau's Wild Ride. Retrieved from https://susielindau.com/2017/11/08/how-to-have-a-hygge-life/?utm_medium=social&utm_source=pinterest&utm_campaign=tailwind_tribes&utm_content=tribes
10. Ophélie. (2019, September 3). How The Little Book of Hygge helps me to love my own quirks book of hygge. The Hygge Planner. Retrieved from <https://thehyggeplanner.com/the-little-book-of-hygge/>
11. The Sustainable Development Solutions Network. (2023). The World Happiness Report 2022. The Gallup World Poll data. Retrieved from <https://worldhappiness.report/ed/2023/world-happiness-trust-and-social-connections-in-times-of-crisis/#ranking-of-happiness-2020-2022>

GENDER EQUALITY IN MEDIA DISCOURSE: CORPUS ANALYSIS

Anastasiia Plokha

6th year student of the Faculty of Romance and Germanic Philology

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

asplokha.frgf22@kubg.edu.ua

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У МЕДІА: КОРПУСНИЙ АНАЛІЗ

Анастасія Плоха

студентка 6 курсу Факультету романо-германської філології

Київський Столичний Університет імені Бориса Грінченка

asplokha.frgf22@kubg.edu.ua

The article focuses on the study of gender equality and its verbalization in the media, highlighting it as a key topic in human rights and social progress. using corpus analysis using sketch engine, the study explores how gender equality discourse is constructed and disseminated in media texts.

Using the European Institute for Gender Equality (EIGE) Gender Equality Index as a tool to monitor progress on gender equality in the EU. The literature review traces the evolution of interest in gender equality, from early feminist theories to contemporary research on global equality. Discourse analysis in media texts was conducted using web corpora available through Sketch Engine. It was determined that the most frequently discussed topics touch multi-topic, politics and government, science, business, culture, entertainment, education, religion, health, nature, and environment. The results show a significant preponderance of mentions of women over mentions of men, indicating a gender gap in innovation and leadership. The article emphasizes the role of media as a means of social change, especially in the context of new media, and emphasizes the acuteness of the problem of gender equality in developing countries. The conclusion emphasizes the importance of the media in shaping public attitudes and supporting gender equality.

Keywords: gender equality, corpus analysis, media, women, men.

Стаття зосереджується на гендерній рівності та її вербалізації в ЗМІ, висвітлюючи її як ключову тему прав людини та соціального прогресу. Використовуючи аналіз корпусу за допомогою Sketch Engine, дослідження досліджує, як дискурс гендерної рівності будується та поширюється в медіатекстах.

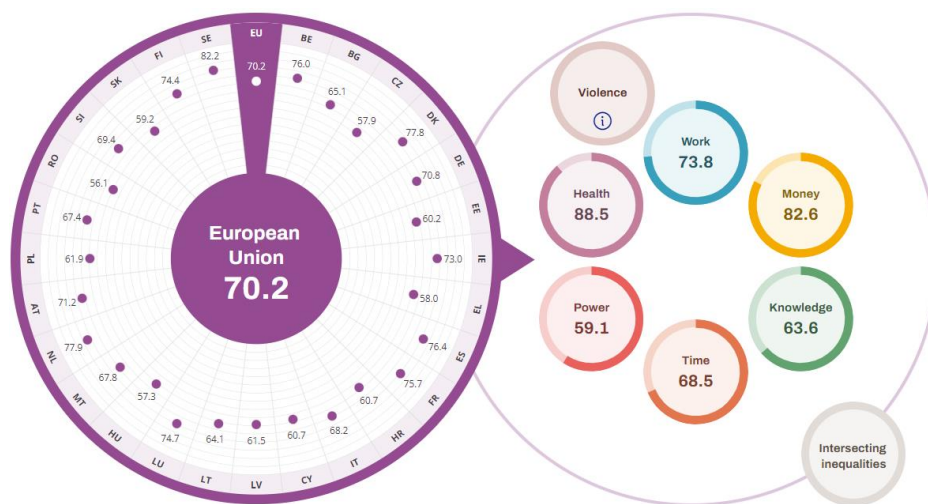
Використання Індексу гендерної рівності Європейського інституту гендерної рівності (EIGE) для моніторингу прогресу у сфері гендерної рівності в ЄС. Огляд літератури простежує еволюцію інтересу до гендерної рівності від ранніх феміністичних теорій до сучасних досліджень глобальної рівності. Аналіз дискурсу в медіатекстах проводився за допомогою веб-корпусів, доступних через Sketch Engine. Визначено, що найчастіше обговорювані теми стосуються багатотематичних, політики та влади, науки, бізнесу, культури, розваг, освіти, релігії, здоров'я, природи та навколишнього середовища. Результати показують значну перевагу згадок про жінок над згадками про чоловіків, що вказує на гендерний розрив в інноваціях і лідерстві. У статті наголошується на ролі медіа як засобу суспільних змін, особливо в контексті нових медіа, наголошується на гостроті проблеми гендерної рівності в країнах, що розвиваються. У висновку підкреслюється важливість ЗМІ у формуванні громадських настроїв та підтримці гендерної рівності.

Ключові слова: *гендерна рівність, корпусний аналіз, ЗМІ, жінки, чоловіки.*

Introduction. In the evolving discourse on human rights and social progress, gender equality emerges as a cornerstone, influencing a myriad of socio-economic and cultural dimensions globally. Despite substantial advancements, disparities persist, underscoring the complexity and multifaceted nature of achieving gender parity.

The Gender Equality Index, created by the European Institute for Gender Equality (EIGE), serves as a mechanism for tracking gender equality progress within the EU. It highlights areas requiring enhancement, thereby aiding policymakers in crafting more impactful gender equality initiatives.

The results for 2023 within the European Union show (Figure 1) that the overall gender equality index has only been achieved at 70.2 out of 100. Each country has its own gender equality achievement index, but no country has reached 100% (Pic. 1) [10].

Pic. 1. Gender Equality Index in EU

The results of this index make it possible to understand that gender equality currently remains a relevance issue in the world and requires certain theoretical and applied research on this topic.

In 2013, the Committee of Ministers of the Council of Europe adopted its Recommendation CM/Rec (2013)1 on gender equality and media calling on Member States to support efforts by media to promote gender equality. According to this Recommendation media freedom, encompassing the freedom of editorial content, and gender equality are deeply interconnected. Also in the Recommendation is mentioned that gender equality is a core component of human rights, closely aligned with the fundamental right to freedom of expression [19].

Despite the pervasive influence of media, ranging from traditional platforms to digital spaces, in shaping societal views on the roles of girls and women, there remains a significant trend where media content often reinforces gender disparities [13].

The study aims to analyze the collocation with GENDER EQUALITY in media texts, using the text from Sketch Engine.

Literature overview. Gender equality as an academic and social interest has evolved significantly, from early feminist theories to contemporary research on intersectionality and global equality.

Early research on gender equality focused on identifying inequalities between men and women in areas such as wages, access to education, and jobs. Classic works such as *"The Second Sex"* by Simone de Beauvoir [2] i *"The Feminine Mystique"* by Betty Friedan [9], laid the foundation for the feminist criticism and analysis of gender roles.

Current research focuses on a global analysis of gender equality, examining how policies and practices in different countries contribute to or hinder the achievement of equality. Topics such as gender-based violence [23; 6], women's political representation [18; 11], and economic participation [14; 8] on gender equality are also given significant attention.

Judith P. Butler's work on gender performativity and identity has been seminal in understanding the construction and deconstruction of gender roles [3].

Sushmita Nande focuses on the topic of gender equality and its promotion through the media. She emphasizes that society should equally value both commonalities and differences in the roles played by men and women. She urges women to focus on developing the skills necessary for progress, development and success, as well as on their empowerment. Special attention is paid to new media as important tools that should bring innovative ideas to promote social change and cause a revision of views on gender discrimination and prejudice [15].

Results and Discussion. In our research, we used the web-based corpora available through Sketch Engine. The English Web Corpus (enTenTen21) is an English corpus made up of texts collected from the Internet. The corpora are built using technology specialized in collecting only linguistically valuable web content [7].

The analysis of the texts placed in the corpus made it possible to determine that the articles touch on various topics, such as multi-topic, politics and government, science, business, culture, entertainment, education, religion, health, nature, and environment. So, we can see that the collocation GENDER EQUALITY is often used in various fields (see Pic. 2).

Topic	Frequency
☐ ==NONE==	23,054 ...
☐ multi-topic	1,197 ...
☐ politics & government	353 ...
☐ science	197 ...
☐ economy & finance & business	159 ...
☐ culture & entertainment	84 ...
☐ education	82 ...
☐ religion	56 ...
☐ technology & IT	41 ...
☐ health	36 ...
☐ home & family & children	22 ...
☐ nature & environment	20 ...
☐ sports	19 ...
☐ cars & bikes	14 ...
☐ arts	13 ...
☐ beauty & fashion	11 ...
☐ travel & tourism	11 ...
☐ games	8 ...
☐ history	5 ...
☐ hobbies	2 ...

Pic. 2. Representation of GENDER EQUALITY

The following table presents the spheres that are covered in multi-topic spheres. We agree with David Forrest Melton Caskey, that the multi-topic sphere is any speech that encompasses discussions necessitating advanced cognitive engagement with a subject., such as political debates, psychological evaluations, or deliberations on global events. Numerous topics mentioned previously demand substantial cognitive effort, and this sphere specifically includes any themes not previously identified that require critical analysis or thought [4].

TABLE 1. Topic representation of GENDER EQUALITY

Topic	Examples
World affairs	
<i>Food Summit</i>	The future of the world depends on good food..."We need women's voices and leadership to be prominent in food systems. It's the only way to guarantee that food systems are just,"...in this conversation about equitable livelihoods, gender equality and women's empowerment [16].
<i>Sustainable Development Goals</i>	<i>UN DESA's work is firmly focused on inclusion of the most vulnerable, giving particular attention to youth, indigenous peoples, older persons, and persons with disabilities. Promoting gender equality and the empowerment of women remains a constant guide. Insufficient financing remains one of the greatest bottlenecks that prevents the world from achieving the Sustainable Development Goals [17].</i>
<i>International Decade for Action, 'Water for Life'</i>	<i>It also provides case studies to illustrate ways to support and encourage women's leadership in water governance and decision-making processes for disaster risk reduction in general. The case studies also point to practical tools for implementing gender equality and mainstreaming gender perspectives. Gender and water [12].</i>
<i>Health Issues</i>	<i>These rumours have hindered vaccination efforts everywhere. Freedom of opinion and expression, which includes the right to access to information, is a human right. It is essential to enable people to be part of the solutions, to advocate for their right to education, healthcare, gender equality and justice, and to realize sustainable development in which no one is left behind [21].</i>
<i>World Organization for women</i>	<i>UN Women is the UN organization dedicated to gender equality and the empowerment of women. A global champion for women and girls, UN Women was established to accelerate progress on meeting their needs worldwide [1].</i>

<p>Conferences</p>	<p><i>It set strategic objectives and actions for the advancement of women and the achievement of gender equality in 12 critical areas of concern. The Beijing conference built on political agreements reached at the three previous global conferences on women, and consolidated five decades of legal advances aimed at securing the equality of women with men in law and in practice [24].</i></p>
<p>The Day of the Seafarer</p>	<p><i>This year's theme, "I Am on Board with Gender Equality", focuses on the importance and value of women within the professional ranks of the maritime world. The theme is also in line with this year's theme for World Maritime Day: "Empowering Women in the Maritime Community" [5].</i></p>

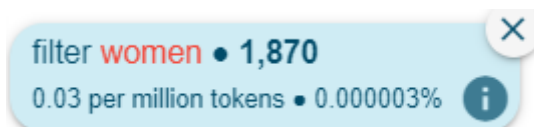
Corpus-based discourse analysis provides empirical evidence showing that women globally are supported by numerous public organizations (United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (UN Women), International Women's Health Coalition (IWHC), Global Fund for Women, Women's World Banking, International Center for Research on Women (ICRW) etc.) dedicated to achieving gender equality and the empowerment of women. This analytical approach examines large collections of texts to uncover patterns, themes, and discourses that reveal societal attitudes and institutional efforts toward these goals.

As part of this study, an analysis of the number of mentions of women and men in the selected textual materials was carried out. The results showed that the terms "woman" and "women" occur significantly more often than mentions of men.

To obtain quantitative confirmation in the analyzed texts, we applied query filtering using the keywords "men" and "women". As a result of the analysis, it was found that the frequency of mentions of women (1870 cases) significantly exceeds the frequency of mentions of men (275 cases). (See Pic. 3, 4).

Pic. 3. Frequency of mentions MEN

Pic. 4. Frequency of mentions WOMEN

However, when it comes to men, the text often associates them with innovation and leadership positions. For example, one of the sentences emphasizes the importance of not positioning women against men, citing the example of household management and social responsibility, with an emphasis on finding ways to avoid competition between the sexes.

Additionally, the study points to the existence of a gender gap in innovation, particularly highlighting the results of an analysis conducted by the World Institute for Development Economics Research (UNU-WIDER) in Tanzania. Businesses founded by women are found to be 18.1 percentage points less likely to innovate compared to men. This is illustrated in the following sentence: «... **innovation generally takes place in male-dominated industries**. A gender gap might therefore exist. The study "found that **female-owned enterprises** faced an 18.1 percentage point **lower probability of innovation** when compared to male-owned enterprises» [22].

In addition, the study notes that the issue of gender equality is particularly relevant for women living in countries with developing economies, emphasizing the geographical aspect of gender disparities. We will give examples of such mentions: «The global internet user gender gap is growing, from 11 percent in 2013 to 17 percent in 2019, and widest in the world's least developed countries at 43 percent. 2.2 billion people below the age of 25 do not have internet access at home, with girls more likely to be cut off. », «The commitment demonstrates a renewed focus on a liberal internationalist tradition of advancing action on global concerns like climate change, peacekeeping, promoting gender equality, and helping Syrian refugees».

Conclusion. Analyzing gender equality through the prism of contemporary discourse on human rights and social progress, it becomes evident its key role in influencing a wide range of socio-economic and cultural aspects at the global level. The Gender Equality Index, developed by the European Institute for Gender Equality (EIGE), as a tool for monitoring progress in this area in the European Union, highlights significant differences and indicates the need for further efforts to achieve full gender equality, as no country has yet achieved the ideal in 100% The Recommendation of the Committee of Ministers of the Council of Europe on Gender Equality and the Media emphasizes the importance of the link between media freedom and gender equality, emphasizing the role of freedom of expression in promoting gender equality.

The literature review and research findings confirm that gender issues remain at the center of academic and social debates, from early feminist theories to contemporary analyzes of intersectionality and global gender equality. A corpus analysis of discourse in media texts using Sketch Engine revealed that despite frequent mentions of women in the context of gender equality, there is a gender gap in innovation and leadership that requires balanced policy solutions to support women in developing their potential.

Considerable attention is paid to the importance of media as a tool for social change, especially in the context of new media, which have the potential to bring innovative ideas to combat gender bias and discrimination. However, the problem of gender equality is particularly acute in developing countries, which requires global attention and cooperation to achieve significant progress in this area.

In conclusion, this study highlights the need for further analysis and policy development aimed at ensuring gender equality and empowering women at the global level, as well as the importance of the media in shaping public attitudes and supporting gender equality.

REFERENCES

1. Beauvoir, Simone De. (1972). *The second sex*. Translated and edited by H.M. Parshley. Penguin Books.
2. Butler, J. (2006). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203824979>
3. Caskey, D.F. (2011). *Speak like a wo(man) : a corpus linguistic and discourse analysis of gendered speech*.
4. Day of the Seafarer 2019. (2019). Imo.org; <https://www.imo.org/en/About/Events/Pages/Day-of-the-Seafarer-2019.aspx>
5. Di Matteo, C., & Scaramuzzino, R. (2022). Gender-based violence (GBV) against women with precarious legal status and their access to social protection in advanced welfare societies: an analytical contribution to reconstruct the research field and its institutional development. *Comparative Migration Studies*, 10(1). <https://doi.org/10.1186/s40878-022-00314-z>
6. *EnTenTen: Corpus of the English Web*. (6. д.). <https://www.sketchengine.eu/ententen-english-corpus/>
7. Falk, A., & Hermle, J. (2018). *Relationship of gender differences in preferences to economic development and gender equality*. *Science*, 362(6412), eaas9899. doi:10.1126/science.aas9899
8. Friedan, B. (1963). *The Feminine Mystique*. Norton.
9. Gender Equality Index | 2023 | European Institute for Gender Equality. (2023, November 29). Eige.europa.eu. <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2023/EU>
10. Hessami, Zohal; Lopes da Fonseca, Mariana (2020) : Female Political Representation and Substantive Effects on Policies: A Literature Review, IZA Discussion Papers, No. 13125, Institute of Labor Economi
11. International Decade for Action “Water for Life” 2005-2015. (2015). Un.org. <https://www.un.org/waterforlifedecade/>
12. International Media Support. (2020, February 21). The crucial role of media in achieving gender equality. International Media Support. <https://www.mediasupport.org/the-crucial-role-of-media-in-achieving-gender-equality/>
13. Mitra, A., Bang, J. T., & Biswas, A. (2015). Gender Equality and Economic Growth: Is it Equality of Opportunity or Equality of Outcomes? *Feminist Economics*, 21(1), 110–135. <https://doi.org/10.1080/13545701.2014.930163>
14. Nande, Sushmita, Bose, Simran, Chitnis, Rucha. (2022). A Review Based Study of Gender Equality in Media.
15. Nations, U. (2021). The Summit | United Nations. United Nations; United Nations. <https://www.un.org/en/food-systems-summit/summit>
16. Nations, U. (2022). Leaving No One Behind | United Nations. United Nations; United Nations. <https://www.un.org/en/desa/key-topics/leaving-no-one-behind>

17. Paxton, P., & Kunovich, S. (2003). Women's Political Representation: The Importance of Ideology. *Social Forces*, 82(1), 87–113. <http://www.jstor.org/stable/3598139>
18. Recommendation CM/Rec(2013)1 of the Committee of Ministers to member States on gender equality and media 1. (n.d.). Retrieved April 8, 2024, from <https://rm.coe.int/recommendation-cm-rec-2013-1-of-the-committee-of-ministers-to-member-s/1680982c06>
19. Reppen, R., & Biber, D. (2015). Cambridge Handbook of English Corpus Linguistics. University of Cambridge ESOL Examinations, 639
20. About UN Women. (2023). UN Women – Headquarters. <https://www.unwomen.org/en/about-us/about-un-women>
21. UNSDG | Access to information is the cure of disinformation. (2024). Un.org. <https://unsdg.un.org/latest/blog/access-information-cure-disinformation>
22. UNU-WIDER: Working Paper: Closing the gap. (2015). UNU WIDER. <https://www.wider.unu.edu/publication/closing-gap>
23. Vathsala, Jayasuriya-Illesinghe. (2011). Review of Research Evidence on Gender Based Violence (GBV) in Sri Lanka.
24. World Conferences on Women. (2023). UN Women – Headquarters. <https://www.unwomen.org/en/how-we-work/intergovernmental-support/world-conferences-on-women>

ГЕНДЕРНІ РОЛІ В ПОЕЗІЇ МІНИ ЛОЙ

Панімачченко Анастасія

студентка 6 курсу Факультету романо-германської філології
Київський Столичний Університет імені Бориса Грінченка
ORCID: 0009-0000-2798-4255
ampanimatchenko.frgf22@kubg.edu.ua

GENDER ROLES IN THE POETRY OF MINA LOY

Panimatchenko Anastasiia

6th year student of the Faculty of Romance and Germanic Philology
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
ORCID: 0009-0000-2798-4255
ampanimatchenko.frgf22@kubg.edu.ua

У статті проаналізовано твори британської поетеси Міни Лой в контексті гендерних ролей в суспільстві, з'ясовано особливості прояву зацікавленості авторки до питань гендерної ідентичності. Визначено специфіку використання різноманітних експериментальних прийомів в поезії, та її вплив на формування складних та суперечливих висловлювань стосовно жіночої ідентичності. У своїй творчості британська поетеса висловлювала протест стосовно обмежень, які мали жінки у двадцятому столітті. Також Лой досліджувала образ жінки, її внутрішній світ та прагнення до вищих ідеалів. Її твори відображають важливість питань рівності між жінками та чоловіками в суспільстві та є важливим внеском у розвиток феміністичної літератури.

Ключові слова: соціальні статуси, жіноча ідентичність, гендерні ролі, модерністська поезія, Міна Лой.

The article analyzes poetry of the British writer Mina Loy in the context of gender roles in society. The specifics of the author's interest in gender identity issues have been clarified, various experimental poetic techniques and their influence on the formation of complex and contradictory statements regarding women's identity are determined. The British poet expressed her protest about the restrictions that women had in the twentieth century. Loy also studied the image of a woman, her inner world and aspiration for higher ideals. Her works

reflect the importance of issues of equality between women and men in society and are an important contribution to the development of feminist literature.

Keywords: *social statuses, female identity, gender roles, modernist poetry, Mina Loy.*

Вступ. У статті проаналізовано особливості прояву зацікавленості авторки до питань гендерної ідентичності у таких творах як “Байдужим жінкам” та “Феміністичний маніфест”. У дослідженні використано феноменологічний та автобіографічний методи. Новизна полягає в оригінальній інтерпретації поезії з точки зору гендерної ідентичності.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день питання гендерної ідентичності постає перед різними поколіннями. Вплив соціуму на особистість, невідповідність ідеалам, стандартам, нормам жіночої або чоловічої поведінки відіграє важливу роль у визначенні гендерної ідентичності, що, в свою чергу виникає внаслідок впливу певних узагальнених уявлень про те, як мають поводити себе чоловіки та жінки. Ці установки формувались в контексті культури або ж певного історичного періоду. Якщо ж поведінка чоловіка чи жінки не відповідає певним традиційним гендерним нормам, то виникає суспільний тиск на особистість, що може проявлятися у неприйнятті або засудженні соціумом. На сьогоднішній день яскравим прикладом суспільного тиску є негативне ставлення до індивідів з нетрадиційною сексуальною орієнтацією. Отже, дотримання гендерної ролі під впливом нормативного тиску є примусовою адаптацією до існуючих соціальних стереотипів з метою прийняття суспільством.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Багато літературних критиків та літературознавців досліджували літературні твори Міни Лой: Д. Батлер, Л. Кіннахен, Н. Ласті, Д. Мілліган.

Н. Ласті, в своєму дослідженні “Міна Лой, фемінізм і футуризм” (Lusty, 2018) акцентувала увагу на тому, що в своїх творах Лой часто підкреслювала необхідність жінки вирватися зі своєї психологічної залежності від чоловіка. В роботі авторка наголошує, що Лой в “Феміністичному маніфесті” підкреслює використання суспільством гендерних стереотипів по відношенню до жінок, так як жінка повинна бути або матір'ю, або ж коханкою, і що справжні матері завжди будуть посередніми коханками і навпаки. Використовуючи поезію як інструмент, британська поетеса висвітлювала протилежні погляди та виступала проти будь яких обмежень жіночої статі. М. Лой вважала, що в жінці може поєднуватись багато ролей, які можуть доповнювати одна одну (Lusty, 2018, p. 254-25). Д. Батлер розглядає взаємозв'язок між поетичною формою та ідеями, вираженими в творчості М. Лой. Аналізуючи її твори, авторка досліджує, як структура і форма поезії впливають на вираження її глибоких ідей та феміністичних поглядів (Butler, 2008, p. 7-9).

Мета дослідження полягає у філософському обґрунтуванні поезії М. Лой з точки зору гендерної ідентичності. Завдання роботи полягає у визначенні ставлення британської поетеси до гендерних ролей в суспільстві через аналіз її поетичних творів.

Результати дослідження. Проаналізувавши твори М. Лой, можна зробити висновок, що її особливістю є використання експериментальних прийомів, що дозволяло висловлювати складні, суперечливі думки та почуття стосовно гендерних ролей, висвітлювати питання про жіночу ідентичність, закликати до боротьби за свої права та свободу.

Виклад основного матеріалу. Перш за все гендерна культура включає в себе дотримання принципів рівності та гідності незалежно від статі особи і саме тому вона не може бути відокремленою від демократичного суспільства. Також гендерна культура сприяє забезпеченню умов для вільного вибору діяльності, соціальних статусів та ролей, сприяє взаємоповазі, підтримці, особистісному розвитку та самореалізації чоловіків та жінок (Лавриненко, 2010).

Саме на ці аспекти британська поетеса М. Лой звертала увагу у своїй поезії. Вона досліджувала образ жінки, її внутрішній світ, почуття, страждання і прагнення до вищих ідеалів. А також підіймала питання про місце жінки в суспільстві та її роль у відображенні світу. У своїх творах вона часто виражала ідеї про рівність статей та протестувала проти соціокультурних обмежень, що накладаються на жінок. Поетеса використовувала експериментальні поетичні прийоми, які дозволяють їй виразити складні і суперечливі думки щодо гендерних ролей.

Тема гендерних ролей актуалізована в таких поетичних творах як: “Феміністичний маніфест” (“Feminist Manifesto”, 1914), “Вірність” (“Loyalty”, 1923), “Байдужим жінкам” (“To the Indifferent Women”, 1923) яскраво виражені концепції жіночої автономії та сили, висвітлено ідею автентичності жінок, незалежності від чоловіків, підкреслено важливість мати право на власний голос та власне місце у світі всім особам незалежно від гендеру.

До прикладу, в поетичному творі “Феміністичний маніфест” висвітлена тема підтримки інтелектуального та особистісного розвитку жінок, задля того, щоб уникнути традиційної класифікації, яка позначає жінок як ‘мати/коханка’, поетеса передбачає декілька кроків, кожен з яких відкидає відповідний аспект патріархального соціального кодексу:

*The first illusion it is to your interest to demolish is the
division of women into two classes the mistress
and the mother every well-balanced and developed woman
knows that is not true <...> (Loy, 1914, p.154).*

Використання таких експериментальних прийомів як індивідуальна пунктуація, що виражається великою кількістю тире — на 9 рядків тексту припадає 6 тире, сприяє створенню особливих інтонаційно-логічних пауз. Характерною для даного поетичного твору також є

капіталізація основних лексем вірша: наприклад, у другому рядку *The feminist movement as at present instituted is INADEQUATE*.

Використання у “Феміністичному маніфесті” підкреслення деяких лексем є акцентуванням уваги на важливих поняттях. Наприклад, підкресленими є такі лексеми як *Women, Reform, Brave, Life*, що і є ключовими поняттями цього літературного твору. Характерними для вірша також є численні переноси: наприклад, у другому абзаці *There is no half – pausing – / measure*. Вони впливають на темп читання, створюють додаткові зупинки, паузи для того щоб замислитись над певною думкою. Також в “Феміністичному маніфесті” спостерігаються лексеми, що несуть важливе символічне навантаження, наприклад, лексема *реформа (Reform)*, яка наголошує на необхідності змін та створення нових стереотипів у суспільстві.

М. Лой наголошувала на тому, що жінки повинні здобути свою самостійність і була переконана, що жінки повинні бути вільними від гноблення та категоризації, яка накладається на них суспільством. Ця ідея виражається в рядках:

*Another great illusion, that woman must use all her
introspective clear-sightedness and unbiased bravery <...> (Loy, 1914, p.156).*

Тема гендерної нерівності актуалізована також у поетичному творі “Байдужим жінкам”, в якому висвітлює життя багатьох жінок як сковане соціокультурними стереотипами та обмеженнями:

*Of the inconsequent, persistent
Sea
Chewing the bitter cud of the past
Fruitful as the womb of monsters
So many beautiful
And useful
Machines <...> (Loy, 1917)*

Вірш починається з критики того, як жінок часто сприймають у суспільстві. Ця думка виражена в таких рядках:

*You who are beyond all this
Can have a faint esteem
For pink underclothes, admirably filled,
For a kind face, a frail hand,
The stature of Venus.
That stiff doll,
A waxen image in stockings <...> (Loy, 1917)*

Ця лінія вірша вказує на те, як соціальний тиск може змушувати жінок відмовитися від своїх прав. Вірш закликає до особистої свободи, самовизначення та активного вступу у боротьбу за права жінок.

Ідеї М. Лой можна перенести на сучасне життя. Вона розширила горизонти та зміцнила роль жінки, надаючи їй більше сили та незалежності. “Феміністичний маніфест” та вірш “Байдужим жінкам” викликають сумніви у традиційних гендерних ролях та підтримують ідею автономії жінок. Ці твори безперечно залишають значний слід у феміністичному дискурсі.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проаналізувавши такі твори М. Лой, як “Феміністичний Маніфест” та “Байдужим жінкам” можна зробити висновок, що користуючись літературними прийомами поетеса висвітлювала образ жінки, її внутрішній світ, і тяжіння до вищих ідеалів, ставила питання про місце жінки в суспільстві. У своїх творах вона часто висловлювала ідеї про рівність статей та протестувала проти соціокультурних обмежень, які накладалися на жінок. Поезія М. Лой відображає її важливий внесок у розвиток феміністичної літератури і відкритість щодо питань гендерної рівності та прав жінок у світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кімелл М. Гендероване суспільство / переклад з англ. С. Альошкіної. – Київ : Сфера, 2003. – 490 с.
2. Лавриненко, Н. В. (2010). Гендерні стереотипи масової свідомості. У В. М. Ворони та А. О. Ручки (Ред.), *Українське суспільство: моніторинг – 2010 р. Інформаційно-аналітичні матеріали*, Київ: Інститут соціології НАН України.
3. Butler, J. W. (2008). *Form and Ideas in the Poetry of Mina Loy*. New York: Cultural Review.
4. Carabulut, T. (2020). *Futurism and Feminist Performativity: Mina Loy's Feminist Manifesto*. London: Cultural Review.
5. Claveria, M. (2014). Mina Loy and Bikini Kill: Hidden Identities in Feminist Politics. *Oregon Undergraduate Research Journal*, Volume 6(1), 15-24.
6. Conover, R. (1996). *Lost Lunar Baedeker: A Collection of Poems by Mina Loy*. New York: Cultural Review.
7. Dey, C. (2018). British Women Romantic Poets and the Question of Gender: A Critical Appraisal. *IJRAR – International Journal of Research and Analytical Reviews*, Volume 5(3), 235-240.
8. Loy, M. (1914). *Feminist Manifesto*. London: Free Woman.
9. Loy, M. (1923). *Lunar Baedeker*. Paris: Jonathan Cape Publisher.
10. Loy, M. (1917). *To Indifferent Women*. Lunar Baedeker. Paris: Jonathan Cape Publisher.

11. Lusty, N. (2018). Mina Loy's Manifesto: Feminism and Futurism. London: Cultural Review, 245-262.
12. Lyon, J. (2021). *Manifestos: Provocations of Modernity*. London: National Poetry Fund.
13. Lyon, J. (2007). Manifestoes from the Sex War. In B. K. Scott (Ed.), *Gender in Modernism* (pp. 67-75). Chicago: University of Illinois Press.
14. Woolf, V. (Year???). To Cambridge Women. In *Literature in the Modern World* p. 77-82.

**UKRAINIAN CULTURALLY AND HISTORICALLY BOUND NOTIONS IN
THE TRANSLATION OF V. SHKLIAR'S RAVEN**

Diana Skakun

3d year student of the Faculty of Romance and Germanic Philology

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

ORCID: 0009-0007-2525-8875

dsskakun.if21@kubg.edu.ua

**Переклад української культурно- та історично-маркованої лексики
в романі В. Шкляра «Чорний ворон. Залишенець»**

Скакун Діана

студентка 3 курсу Факультету романо-германської філології

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

ORCID: 0009-0007-2525-8875

dsskakun.if21@kubg.edu.ua

The article deals with the problem of rendering culturally and historically bound notions in the Ukrainian-English translation of Vasyl Shkliar's Raven, performed by British translator Steve Komarnyckyj and editor Susie Speight. The article clarifies the theoretical background of the research, namely the concept of a historically and culturally bound lexicon, its existing classifications, translation strategies and techniques used for its rendering in both national and foreign scientific works. Nine techniques presented by Ukrainian translator and scholar Roksolana Zorivchak are used as a basis. They include transcription and transliteration, hypernymic renaming, descriptive periphrasis, combined renomination, calque, interlingual connotative transposition, substitution, situational correspondence and contextual explanation. The own classification of historically and culturally bound notions is also provided. It distinguishes four main groups, namely notions of everyday life, onomastic notions, ethnographic notions and historically bound notions. Furthermore, the article is dedicated to the practical analysis of the applied translation techniques, as well as to the statistical data. In most cases, the use of the full range of translation techniques helped to preserve both historical and cultural colouring of the original, being a main evidence of the successful translation performed.

Key words: *culturally and historically bound notions, translation techniques, Raven, connotative function, historical and cultural colouring.*

Стаття присвячена проблемі відтворення культурно- та історично-маркованої лексики в українсько-англійському перекладі роману «Чорний ворон. Залишенець»

Василя Шкляра, здійсненого британським перекладачем Стівеном Комарницьким за редакцією Сьюзі Спейт. У статті висвітлюється теоретичне підґрунтя дослідження, а саме: поняття культурно- та історично-маркованої лексики, її існуючі класифікації, перекладацькі стратегії та техніки, що використовуються для відтворення досліджуваного лінгвістичного явища як у вітчизняних, так і в зарубіжних наукових працях. За основу було взято дев'ять способів трансляційного перейменування реалій, запропонованих українською перекладачкою та мовознавицею Роксоланою Зорівчак. До них належать: транскрипція та транслітерація, гіперонімічне перейменування, дескриптивна перефрази, комбінована реномінація, калькування, міжмовна транспозиція на конотативному рівні, метод уподібнення/субституція, віднайдення ситуативного відповідника та контекстуальне розтлумачення. Також представлено власну класифікацію культурно- та історично-маркованої лексики, що складається з 4 основних груп: поняття на позначення предметів повсякденного життя, ономастичні поняття, етнографічні поняття та історичні поняття. Крім того, значну частину статті присвячено практичному застосуванню перекладацьких технік, а також наводяться статистичні дані. У більшості випадків використання повного спектра перекладацьких технік допомогло зберегти історичне та культурне забарвлення тексту оригіналу, що свідчить про успішність перекладу.

Ключові слова: *культурно- та історично-маркована лексика, перекладацькі техніки, «Чорний ворон. Залишенець», конотативна функція, історичне та культурне забарвлення.*

Introduction. Today, Ukraine is going through both difficult and significant times. As we defend our independence and will surely succeed in doing so, it is extremely important to improve the recognition of Ukraine and its cultural diversity throughout the world. In this context, the Ukrainian-English translation can be portrayed as an essential soft power component, assisting in promoting Ukraine's overall image throughout the world and arousing the interest of foreigners in its culture. To avoid misunderstandings and misinterpretation during intercultural communication, the translation should adequately reproduce the message by finding common ground between the source and target culture's perception.

Problem Statement. The problem of rendering culturally and historically bound units of lexicon is relevant for modern linguistics, particularly translation studies, as Ukrainian historical prose has contributed to the treasury of the world culture.

The main problem that promoted this study stems from the increasing interest in Ukrainian history, which, in turn, creates the need to translate culturally and historically bound notions, i.e., realia, archaisms and historicisms.

Analysis of the latest research and publications. The concept of culturally and historically bound notions has been studied by both national and foreign scholars, including B. Nedergaard-Larsen, E. Markstein, I. Korunets, O. Kundzich, P. Newmark, R. Zorivchak, T. Kyiak, V. Karaban, V. Koptilov, D. Płońska and others.

Originally, the term *realia* comes from Latin and means “real things”. Therefore, it is used to denote material things in contrast to abstract ones. However, in the field of linguistics and translation studies, realia signifies concepts that are closely related to a particular nation and culture.

In her article, T. Tkachuk (2017, p. 105) states that the term realia refers to “objects, customs, habits and other cultural and material aspects influencing the shaping of a certain language”. The author also highlights the opinion that realia «can be discussed in frames of equivalent-lacking units».

Purpose. The main purpose of this research is to reveal the peculiarities of rendering Ukrainian culturally and historically bound lexical units on the material of Vasyl Shkliar’s *Raven*, translated by Steve Komarnyckyj.

Results. As a basis for the whole research, we consider it essential to analyze the ways realia units are defined.

In Ukrainian translation studies, the term *realia* was first used by O. Kundzich (1973, p.67), who emphasized the issue of untranslatability of this linguistic phenomenon on the example of folk songs.

V. Koptilov (1971, p. 40) also contributed to the development of Ukrainian translatology in the field of realia study. He defined this term as “words denoting objects and phenomena unknown to the target language.”

In his book *Theory and Practice of Translation*, I. Korunets (2003, p. 151-169) uses such terms as “units of nationally biased lexicon” or “national notions” when referring to realia.

In her book *Kulturspezifik in der Fachubersetzung*, S. Reinart (2009, p. 296) cites the Austrian Slavic scholar and translator E. Markstein, who, while agreeing on a generally accepted definition of realia as non-equivalent cultural elements of a particular country, also states that “realia are words carrying the individuality of national and ethnic character and culture and are bound to a specific country, region, or locality.”

There are many classifications of realia, depending on the variety of different aspects. Thus, after reviewing various works of E. Nida, P. Newmark (2001, p. 103) suggested 5 main categories of cultural words based on the subject division: (1) *ecology*; (2) *material culture*; (3) *social culture*; (4) *organisations, customs, ideas*; (5) *gestures and habits*.

From the translational point of view, R. Zorivchak distinguished two groups of realia according to their historical semantics and structure. Hence, the first group includes: (1) *realia proper* – these are the ones with the existing referents (1989, p. 70); (2) *historical realia* – these are semantic archaisms that shifted to the historically distant vocabulary due to the lack of referents in today’s world (Zorivchak, 1989, p. 70-71).

According to their structure, realia are divided into (1) *realia-monolexeme*; (2) *realia-polylexeme with nominative meaning*; (3) *phraseological realia* (Zorivchak, 1989, p. 71).

Belonging to realia, historically bound notions presented by historicisms and archaisms, are mostly found in historical novels and are considered as “means of chronotope creating” in the literary text (Коваленко, 2002, p. 5).

In her article on the translation of historically marked vocabulary, M. Tkachivska explains that historicisms are lexical and phraseological units denoting objects and concepts that have disappeared out of common usage and passed into passive vocabulary, while archaisms refer to the words and linguistic elements that have gone out of active use but have synonyms with close or identical meanings in the contemporary language (2022, p. 131).

As follows from the cited works, historically bound notions serve as time markers, conveying historical colouring and transporting the reader to a certain historical environment presented in the literary text.

In his book *Theory and Practice of Translation*, I. Korunets (2001, p. 158- 169) singles out 6 main methods of “conveying the meaning of specifically national units of lexicon”, namely (1) transcoding, (2) transcoding with explication, (3) description, (4) partial translation with explication, (5) loan translation, (6) semantic analogies.

V. Karaban (2004, p. 421) puts forward 3 main techniques for rendering culturally and historically bound lexicon: (1) transcoding, (2) calque, or literal translation, (3) descriptive translation.

After comparing English translations of the Ukrainian prose with their source texts, R. Zorivchak (1989, p. 93) gives the following ways of rendering culturally and historically bound notions:

- transcoding (transliteration and transcription), representing sound or graphic form of the foreign lexemes by means of the target-language;
- combined renomination, transcription supplied mostly with descriptive periphrasis or hypernym;
- calque, a word-for-word translation of the source-language;
- descriptive periphrasis, providing a descriptive equivalent;

- hypernymic renaming, generalization that includes rendering a source-language hyponym with a target-language hypernym;
- interlingual connotative transposition, replacing a source-language lexeme with a target-language lexeme with different denotative but similar connotative meaning;
- substitution, reproducing semantic and stylistic functions of the source-language lexeme by means of the target-language lexeme;
- situational correspondence, finding an occasional correspondence;
- contextual explanation, providing an explanation of the notion in the nearest context.

Taking into consideration everything mentioned above, we may say that, firstly, the concept of realia as a linguistic unit has not been finalized yet by both national and foreign scholars. For this reason, we find it appropriate to use the terms “culturally bound notions” and “historically bound notions” in this work. Secondly, the studied works of Ukrainian and foreign linguists use similar translation techniques for rendering culturally and historically bound lexicon; thirdly, there is no unified classification of techniques despite some similarities in the views of different scholars.

Taking into account the specifics of the studied lexical items and their frequency of use in the translation of V. Skliar’s *Raven*, we introduced our own classification of culturally and historically bound notions:

1) *notions of everyday life* (housing, clothing, food, labour, measures and money, etc.): *бріль* – a straw hat, *кутя* – *kutia*, *ніждода* – a vehicle;

2) *onomastic notions* (anthroponyms, toponyms, ethnonyms, names of holidays, etc. that require additional translator’s commentary): *Вовкулака* – *Vovkulaka*, meaning werewolf, *Мельхиседек* – *Melkhysedek*, *свята Варвара* – *Saint Varvara*;

3) *ethnographic notions* (culture, customs, mythology, religion, etc.): *відун* – soothsayer, *ненька* – the Mother Ukraine; *божниця* – shelf under the icon;

4) *historically bound notions*. Since this group belongs to the historically distant or passive vocabulary, we subdivided it into:

(a) *military, socio-political and administrative terms*: *чекістські мордовані* – *Chekist murderers*, *холодноряці* – *Kholodnyi Yar Cossacks*, *радкон* – the cooperative shop;

(b) *terms of everyday life*: *полотнянка* – a document, *кухва* – vat, *скудель* – clay.

Now, let us consider some ways of rendering culturally bound lexemes provided by R. Zorivchak:

(1-s) *...і видно було, що це оселя мірошника, бо на сніданок їм подали все борошняне: вареники, галушки, гречаники, потапці* (Шкляр, 2011, p. 213). – (1-t) *It was obvious that they were at a miller’s house because everything was made with flour, varenyky, halushky*, hrechanyky* and potaptsi** (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, p. 150).

In this case, the translator applied the technique of combined renomination that includes both transliteration of Ukrainian national dishes and additional explanation in the glossary. Furthermore, we observe that such lexemes as *halushky**, *hrechanyky**, *potaptsi** are marked with an asterisk (*), while the lexeme *varenyky* is simply transliterated. Such translator's decision is explained by the fact that this lexeme appears not for the first time and translator has already clarified its meaning in the previous chapters.

(2-s) ...для панів офіцерів — карафу **житнівки**... (Шкляр, 2011, р. 33). – (2-t) ...and for the gentlemen officers a carafe of **rye vodka**... (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, р. 28).

(3-s) — Хлопці принесли кавунів і доброї **калганівки**, вип'ємо по чарупині (Шкляр, 2011, р. 176). – (3-t) ...the boys will bring melons and **horilka fragrancd with grass** and we will throw a few drinks down our necks (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, р. 125).

(4-s) Та за вечерю пані Єва наливає нам темної і густої, мов кров, **вишнівки**, такої солодкої, аж злипаються губи... (Шкляр, 2011, р. 278). – (4-t) At supper time Miss Yeva poured us some **cherry brandy**, thick and dark as blood, so sweet it made my lips stick together (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, р. 193).

These last three examples demonstrate the application of descriptive periphrasis for rendering traditional drinks, but let us consider them in detail. In the first case (2), we find the usage of the lexeme *vodka* inappropriate, as it clearly has Russian etymology and hardly evokes any associations with Ukrainian culture. The translator has semanticized the notion of *horilka* in the glossary before (g-1) “*Horilka - Ukrainian for vodka*”; thus in the second example (4) he successfully uses it as a component of a descriptive periphrasis. In the third case, the word combination *cherry brandy* for *вишнівка* fully performs the denotative function but loses national colouring.

(5-s) — Усім розтулити вуха, бо зараз наші самодіяльний хор виконає **славень** «Ще не вмерла Україна» (Шкляр, 2011, р. 60) – (5-t) All of you uncover your ears, for our amateur choir will now perform **the glorious national anthem** ‘Ukraine has not yet perished’ (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, р. 47).

This is one more example of the successful usage of descriptive periphrasis. In the Ukrainian language, the noun *славень* derives from the verb *славити*, meaning *to praise*. Thus, by adding the adverbial modifier *glorious*, the translator performed both denotative and connotative functions of the original. However, it is important to note a potential shift in emphasis introduced by this translation choice. The term *славень* implies that the subject is being praised, not that it is inherently glorious. The translated phrase *glorious national anthem* suggests that it is the anthem itself that possesses glory, rather than it being an act of glorification. This subtle shift may influence the reader's perception, highlighting the anthem's grandeur rather than the act of honoring Ukraine.

(6-s) — *От і все, — прошепотів Ілько. — Ні хреста, ні горбочка. — Замість хреста посадиш калину, — сказав Чорний Ворон* (Шкляр, 2011, р. 242). – (6-t) “*Well that’s all, ” murmured Ilko. “No cross no burial mound. ” “Plant a **cranberry bush** instead of a cross,” suggested Raven* (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, р. 170).

This example requires detailed commentary. The lexeme *калина* is frequently used in Ukrainian literature, not only in its denotative meaning (as a plant), but also in various connotations: as a symbol of female beauty and innocence, courage of those fighting for freedom and Ukraine all in all. For Englishmen or Americans, it is simply a bush with tiny berries. Moreover, its English equivalents *guelder-rose* and *snowball tree* hardly evoke any associations on the connotative level. Thus, the translator decided to use interlingual connotative transposition and rendered the Ukrainian culturally bound word *калина* by the lexeme *cranberry*, because in the English-speaking world, this plant is known to symbolize courage and gratitude. We can state that such translator’s decision led to the loss of the denotative meaning of the source-language lexeme but conveyed its connotative value to some extent. Additionally, the choice to include the word *bush* should be noted. In English, *cranberry* typically refers to the fruit, whereas *cranberry bush* highlights the plant itself, clarifying the intended imagery and symbolism in the translation.

Here are some examples of rendering historically bound lexemes:

(7-s) *Вчора в Мокрій Калигірці більшовики розстріляли сорок наших людей та ще й повісили шістьох жидів, які шили нам одяганку і чоботи* (Шкляр, 2011, р. 38). – (7-t) *There is no time for discussion now, yesterday **the Bolsheviks** shot forty of our people in Mokra Kalyhirka and hung six Jews who had made our clothes and footwear* (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, р. 32).

(8-s) *Назустріч їм виходив Бень у довгополому лансердаку, горбатий, з рудою борідкою, проте милий і чемний жид, який мав лісника Чорновуса за великого приятеля* (Шкляр, 2011, р. 39). – (8-t) *Ben came out to meet them in a long **lapersdak***, a little hunched man with a red beard, a kind and honourable Jew, who was a great friend of Chornovus the forester* (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, р. 32).

In the first example (7), the translator used transliteration exclusively for rendering socio-political term *більшовик*; the recipient who lacks background knowledge in the Soviet terminology may find it hard to understand. In the second example (8), transliteration is also applied with the additional translator’s commentary in the glossary.

(9-s) *Кремезний, хоч і приземкуватий, Гризло здивував насамперед своїм убранням: синій жупан, розшитий жовтими позументами, шаровари, козацька шапка-бирка, з-під якої над чолом стриміло пасмо русявого чуба* (Шкляр, 2011, р. 38). – (9-t) *The otaman was well-built and a little squat, but the most surprising thing was his attire, he wore a blue **zhupan or Cossack***

tunic, embroidered with yellow lace, wide Cossack trousers and a Cossack cap, from under which protruded his blond forelock (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, p. 32).

In this case, we can observe the usage of several translation techniques applied for rendering clothes of Ukrainian Cossacks. The lexeme *жупан* is rendered by means of combined renomination, while descriptive periphrasis is applied to translation of the lexeme *шаровари*. The hyponym *шанка-бирка* is replaced by the hypernym *cap* and adjective *Cossack* in the target text. To preserve the connotative function and national colouring to some extent, it was necessary to use not simply the lexeme *cap*, but add adverbial modifier *sheepskin – a sheepskin Cossack cap*.

(10-s) *Та заодно, може, глянути хоч одним оком на «Мотрю», чи не зібралися там зимувати бурлаки?* (Шкляр, 2011, p. 92). – (10-t) *He could, perhaps, cast an eye over 'Old Motryn', as the partisans called the monastery, and see if the lone wolves, those rebels who had no family home in which to pass the winter, had gathered there* (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, p. 69).

This is one more example of the descriptive periphrasis application. At first glance, it may seem that the sentence is overloaded. However, after comparing source and target texts, we understand that the usage of this translation technique fully conveys the meaning of *бурлака*, differentiating it from such notions as *Cossack* or *forest rebel*.

(11-s) *Тоді він ще не знав, що через місяць відділ ББ вистежить і його останнього сина...* (Шкляр, 2011, p. 147). – (11-t) *He did not know then, that within a month, the local branch of the anti-banditry unit would begin to trail his remaining ...* (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, p. 107).

(12-s) *По праву руку від Сені Кацмана сидів діжкуватий начальник упродкому Сиром'ятніков, із пащеки якого тхнуло, як із жомової ями, а лівобіч крутив на всі боки качиною головою начальник ревкому Долбоносів* (Шкляр, 2011, p. 57). – (12-t) *The barrel-shaped chief of the District Provision Committee, Syromyatnikov, was seated to the right of Sienia Katsman, his mouth exhaling a foul stench, similar to that emanating from a beet pulp pit and, on Katsman's left, the boss of the revolutionary committee, Dolbonosov, twisted his duck-like head in every direction...* (Skliar/ Speight & Komarnyckyj, 2013, p. 45).

(13-s) *Сам сатана вигадав нен, щоб узяти нас за горлянку* (Шкляр, 2011, p. 69). – (13-t) *Satan himself conceived the 'New Economic Policy*', which grasped us by the throat* (Skliar/ Speight & Komarnyckyj, 2013, p. 53).

These examples demonstrate the usage of calque for rendering Soviet terminology. It is important to mention that the translator calqued not simply abbreviations of the source text, but their full forms: *відділ ББ – the anti-banditry unit, ревком – the District Provision Committee, ревком – the revolutionary committee, нен – 'New Economic Policy*'*. In the last case, we observe a translation

notation with an asterisk (*) of the notion *New Economic Policy*, highlighting the presence of the translator's commentary in the glossary at the end of the book: (g-2) "*New Economic Policy - a policy which ran from 1921-1928 and allowed a degree of small scale capitalism, thereby disarming resistance to Soviet power*" (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, p. 266). Thus, the commentary helps to preserve meaning of the historically bound notions, and the usage of calque – its national colouring.

In general, calque, both full and partial, is used to render military and social ranks, positions, titles, institutions, etc., since some components of such notions have fixed equivalents in the target language. For instance, *кавполк* – *the Communist Cavalary*, *партієць* – *party member*, *начміл* – *chief of police*, *Кацапщина* – *Katsap land*, etc. These examples demonstrate the author's usage of the blending technique. English literature also employs this technique, as seen in G. Orwell's novel *1984*. In his translation, S. Komarnyckyj preferred calquing full forms of the Soviet terminology to its blends. This choice may result in a loss of stylistic compactness and linguistic innovation. However, it could also be justified as a way to ensure clarity and comprehension for the target audience.

(14-s) — *А що, хлопці не можуть вирити для тебе окрему **земляночку**?* (Шкляр, 2011, p. 20). – (14-t) "*Well couldn't the lads dig a separate **underground place** for you?*" (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, p. 19).

(15-s) *Мовчанку ми внесли і до **землянки**. Ця тиша була гірша за сварку* (Шкляр, 2011, p. 362). – (15-t) *We returned to **the dug out** with a silence that was worse than any argument* (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, p. 252).

(16-s) *Ходімо мерцій до **землянки**, там тебе ждуть не діждуться* (Шкляр, 2011, p. 136). – (16-t) *Let's go at once to **the base** where they have waited long enough for you* (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, p. 98).

In case of rendering Ukrainian historically bound notion *землянка*, we can talk about the usage of situational correspondence. The descriptive periphrasis *underground place* conveys the same meaning as the lexeme *dug-out*. In military vocabulary, the word-hypernym *base* means "*a place where people in a military organization live and work*" (Longman Dictionary of Contemporary English). Thus, associations about an underground location can arise only within a specific context.

(17-s) — *А «**вітки**» вип'єш? — спитав він у Птіцина. — Що таке «вітка»? — **Розбавлений спирт*** (Шкляр, 2011, p. 73). – (17-t) "*Do you drink **vitka**?*" "*What is vitka?*" enquired their guest. "*Diluted spirit*" (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, p. 56).

This example shows how skillfully the author introduces the notion of *вітка* with its explanation in the further context. The translator did the same, preserving both national colouring (by transliteration) and adequacy (by contextual explanation).

(18-s) *Одного разу Куземко не застав у циркульні Боруха, а тут якраз підвернулася Ціля так, ніби жартома, сама напросилася його підстригти* (Шкляр, 2011, р. 94). – (18-t) *There was one occasion when Borukh was not at the **barber's shop** and Tsilia, as if joking, asked him to let her cut his hair* (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, р. 70).

(19-s) *Вовкулака тоді побіг до Грызла, так і так, каже, **вогневиця** у брата, треба мерщій до лікаря, інакше біда* (Шкляр, 2011, р. 101). – (19-t) *Vovkulaka ran to Hryzlo to tell him that his brother had **a fever** and needed to go to the doctor's quickly because it looked bad for him* (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, р. 75).

(20-s) *До війни Мефодій працював на **чавуниці**, тож у сердитій балаці часто згадував «костиля»* (Шкляр, 2011, р. 143). – (20-t) *Before the war Mefodii had worked on **the railways** and often used the word **pinion** in conversation when he was angry* (Skliar/Speight & Komarnyckyj, 2013, р. 104).

In the Ukrainian language, such notions as *цирульня*, *вогневиця*, *чавунка* belong to the obsolete vocabulary; the translator uses English equivalents that are neither historically nor culturally marked.

Conclusions and further research prospects. Literary translation contributes to the popularization of national literature abroad and provides English-speaking readers with more than just a chance to read a book and find out the name of its author or genre characteristics. Despite different levels of artistic representation, it still depicts many aspects of Ukrainian life, providing information about Ukrainian culture and traditions, names, locations, history, etc. For this reason, the problem of rendering culturally and historically bound notions is relevant for modern linguistics.

Both national and foreign scholars have finalized neither the concept of realia nor its classification yet. Therefore, we used the terms “culturally bound notions” and “historically bound notions” in this paper. The first term refers to abstract concepts and material things closely connected with a particular culture, while the second one is represented by both archaisms and historicisms in the historical novel we have studied.

There are many classifications of realia, depending on different aspects. Nevertheless, subject classifications do not fully meet the characteristics of culturally and historically bound lexemes in the translation of V. Shkliar's *Raven*. Hence, we proposed our own classification that includes: (1) notions of everyday life; (2) onomastic notions; (3) ethnographic notions; (4) historically bound notions, which are subdivided into (a) military, socio-political and administrative terms, and (b) terms of everyday life.

The analysis of the Ukrainian historical novel *Raven* by V. Shkliar and its English translation by S. Komarnyckyj and S. Speight shows that only 5 techniques were applied to rendering culturally

bound notions. The most frequently used techniques are combined renomination and descriptive periphrasis. The least frequent technique is interlingual connotative transposition.

Historically bound notions are mostly rendered by means of transcription and transliteration, hyperonymic renaming, descriptive periphrasis and combined renomination. Contextual correspondence and interlingual connotative transposition belong to the less frequently used techniques.

The further research prospects consist in wider theoretical and practical research into translation techniques used for rendering culturally and historically bound lexicon on the material of Ukrainian-English translations. We also consider further research in S. Komarnyckyj's translations to analyze his idiostyle.

REFERENCES

1. Newmark, P. (2001). *A Textbook of Translation*. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press.
2. Reinart, S. (2009). *Kulturspezifität in der Fachübersetzung: Die Bedeutung der Kulturkompetenz bei der Translation fachsprachlicher und fachbezogener Texte*. Frank & Timme GmbH.
3. Skliar, V. (2013). *Raven* (S. J. Speight & S. Komarnyckyj, Trans.). Aventura Ebooks Ltd.
4. Зорівчак, Р. П. (1989). *Реалія і переклад* (на матеріалі англomовних перекладів української прози). Львів : Вид-во при Львів. ун-ті.
5. Карабан, В. І. (2004). *Переклад англійської наукової і технічної літератури: Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми*. Нова книга.
6. Коваленко, О. В. (2002). *Хронологічно маркована лексика як фактор тексту в жанрі історичного роману (на матеріалі художньої прози В. Скотта)* : автореф. дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. Одеса.
7. Коптілов, В. В. (1971). *Актуальні питання українського художнього перекладу*. Київ: Вид-во Київ. ун-ту.
8. Корунець, І. (2001). *Теорія і практика перекладу (аспектний переклад)*. Нова Книга.
9. Кундзіч, О. Л. (1973). *Творчі проблеми перекладу*. Київ: Дніпро.
10. Ткачівська, М. Р. (n.d.). *Особливості перекладу історично маркованої лексики в романі Ю. Андруховича «Кохання Юстиції»*. Закарпатські Філологічні Студії, 2(25), 130–135. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.25.2.24>
11. Ткачук, Т. І. (2017). *Realia types and strategies of their translation in frames of cultural translation*. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, 30(2), 105-107. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2017_30\(2\)_32](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2017_30(2)_32)
12. Шкляр, В. (2011). *Чорний ворон. Залишенець*. Клуб сімейного дозвілля.

УДК 811.111

ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ «DIVERSITY» НА РОБОЧОМУ МІСЦІ (НА ПРИКЛАДІ ПУБЛІКАЙ HARVARD BUSINESS REVIEW)

Наталія Герасименко, м. Київ, Україна
студентка 6 курсу Факультету романо-германської філології
Київський Столичний Університет імені Бориса Грінченка
noherasymenko.frgf22@kubg.edu.ua

MEANS OF VERBALIZATION OF THE "DIVERSITY" CONCEPT IN THE WORKPLACE (USING THE PUBLICATION OF HARVARD BUSINESS REVIEW)

Natalia Herasymenko, Kyiv Ukraine
6th year student of the Faculty of Romance and Germanic Philology
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
noherasymenko.frgf22@kubg.edu.ua

Ця наукова стаття присвячена аналізу лексичної репрезентації поняття «різноманіття (diversity)» на робочому місці, зокрема в статтях та публікаціях, опублікованих у видавництві Harvard Business Review. Стаття розглядає специфіку вживання концепту «diversity» у HBR та досліджує лексичні особливості, які використовуються для опису та аналізу цього поняття. Автори використовують різні методи, включаючи лексичну семантику, критичний дискурс-аналіз, статистичний аналіз та візуалізацію даних для розкриття важливих аспектів лексичної репрезентації різноманітності. Відзначаються важливість та актуальність вивчення лексичної репрезентації поняття «різноманіття (diversity)» у сучасному бізнес-середовищі.

Ключові слова: *концепт, різноманітність на робочому місці, Harvard Business Review, репрезентація, інклюзивна мова, дискурс про різноманітність.*

This research article analyzes the lexical representation of the concept of «diversity» in the workplace, in particular in articles and publications published in the Harvard Business Review. The article examines the specifics of the use of the concept of «diversity» in the Harvard Business Review and explores the lexical features used to describe and analyze this concept. The authors use a variety of methods, including lexical semantics, critical discourse analysis, statistical analysis, and data visualization to uncover important aspects of the lexical representation of diversity. The importance and relevance of studying the lexical representation of the concept of «diversity» in the modern business environment are emphasized.

Keywords: *concept, diversity in the workplace, Harvard Business Review, representation, inclusive language, diversity discourse.*

Вступ. У сучасному глобалізованому світі використання поняття «diversity» (розмаїття) стає все більш важливим і поширеним явищем. Глобалізація призвела до збільшення взаємозв'язку та інтернаціоналізації в усіх аспектах життя, включаючи економіку, культуру, соціальні структури та міжнародні відносини. У цьому контексті, поняття «різноманіття (diversity)» відображає розмаїття і різницю, яка існує серед людей, та означає різноманітність досвіду, ідентичності та перспектив, включаючи расову та етнічну приналежність, стать, сексуальну орієнтацію, вік, соціально-економічний статус, здібності тощо [1]. Роль різноманітності на робочому місці стає дедалі більше визнаваною у контексті сучасного бізнесу та організаційного керівництва. Різноманітність різних культур, гендерів, етнічності, вікових груп або інших атрибутів, робить внесок в структуру та розвиток підприємств. Проте, важливо враховувати, що сприйняття різноманітності на робочому місці значним чином формується тим, як вона висвітлюється в мові.

Актуальність роботи полягає в тому, що в сучасному світі питання різноманітності (diversity) на робочому місці стає дедалі важливішим для організацій і суспільства загалом. Більше того, як показують дослідження, організації, в якій програми різноманітності, справедливості та інклюзії (DEI) на робочому місці глибоко вкорінені в корпоративній ДНК, переходять на стадію сталого розвитку [1]. Глобалізація, розширення міжнародних відносин, технологічний прогрес і культурна різноманітність призвели до того, що організації повинні ефективно управляти різноманітністю на робочому місці, щоб залишатися конкурентоспроможними та відповідати сучасним вимогам.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженням репрезентації концептів присвячено чимало робіт, зокрема роботи авторів., Кононенко В. І., Шевченко І. С., Маслова Т. Б., Полюжин М. М. які досліджували поняття концепту у сучасній лінгвістиці та комунікативних стратегій, проте репрезентація концептів у англійських виданнях залишається недостатньо висвітленим.

Метою дослідження є аналіз лексичної репрезентації концепту «різноманіття (diversity)» на робочому місці та виявлення дискурсивних стратегій, що використовуються для висловлення цього концепту.

Об'єктом дослідження є мовно-мовленнєві засоби реалізації концепту diversity на робочому місці в сучасній англійській мові (на прикладі публікацій Harvard Business Review).

Предметом дослідження є семантичні характеристики вербалізаторів зазначеного концепту diversity на робочому місці.

Матеріалом дослідження слугували 30 статей Harvard Business Review за період з 2019 по 2023 роки, адже, це видавництво є одним з найбільш авторитетних у сфері бізнесу.

Для досягнення мети використано контент-аналіз, який передбачає систематичний аналіз текстового або візуального контенту для виявлення закономірностей, різноманітності на робочому місці. Використовуючи дискурс-аналіз, можна вивчити конструкцію та репрезентацію різноманітності на робочому місці в дискурсі, враховуючи також динаміку влади, ідеології та мовні характеристики.

Результати досліджень і обговорення. Вивчення проблем концептуалізації в мові реального світу є надзвичайно актуальним. У рамках когнітивної лінгвістики передбачається дослідження різних структур знання, що лежать в основі мовного функціонування. У зв'язку з цим першочерговим завданням стає виявлення концептів, аналіз їхньої структури та змісту.

Поняття «різноманіття (diversity)» є ключовим у когнітивній лінгвістиці. Хоча термін «концепт» вже досить давно міцно закріплений та активно використовується в сучасній лінгвістиці, до цього часу не існує єдиного його визначення, адже існує декілька розумінь та підходів до цього поняття. Численність дефініцій концепту стала причиною багатьох дискусій, проте, незважаючи на деякі відмінності в розумінні концептів, розмаїття методів і прийомів їхнього дослідження, існує єдність у визнанні того, що концепт є основною одиницею свідомості, яка вербалізується мовними засобами. Отже, через аналіз сукупності мовних засобів, що об'єктивують концепт, можна скласти уявлення про його зміст і структуру, зробити його опис. Хоча концепти як одиниці свідомості й мають невербалізовану частину змісту, вони дають досить багатий і найдостойніший матеріал для їх опису [2].

У нашому дослідженні ми спираємося на визначення концепту, запропоноване Кононенко В. І.: «Концепт — це якесь уявлення про фрагмент світу чи частину такого фрагмента, що має складну структуру, виражену різними групами ознак, що реалізуються різноманітними мовними способами і засобами. Концептуальна ознака об'єктивується у закріплений і вільній формах поєднань відповідних мовних одиниць — репрезентантів концепту. Концепт відображає категоріальні і ціннісні характеристики знань щодо деяких фрагментів світу. У структурі концепту відображаються ознаки, функціонально значущі для відповідної культури. Повний опис того чи іншого концепту, значущого для певної культури, можливий тільки при дослідженні найбільш повного набору засобів його вираження» [3]. Реалії, що їх відображає мовець, неминуче пов'язуються ним із певними концептами, що відображають властивості та відносини цих об'єктів з іншими реаліями і являють собою ідеальну форму існування предметного світу [4].

Безпосередньо досліджуваний концепт «різноманітність» на робочому місці стосується різноманітності точок зору, представлених у команді. Незважаючи на те, що різноманітність пов'язана з проблемами раси та соціальної справедливості, вони є частиною проблематики теми [5]. Термін позначає широкий діапазон досвіду, включаючи **стать**, соціально-економічне

походження, виховання, релігію, освіту, сексуальну орієнтацію, гендерну ідентичність, етнічну приналежність, нейрорізноманіття та життєвий досвід.

У широкому сенсі існує чотири типи різноманітності: внутрішня, зовнішня, організаційна та світоглядна. У цій статті ми розглянемо концепт «різноманіття (diversity)» саме у контексті внутрішньої різноманітності, яка стосується будь-якої риси чи характеристики, з якою людина народжується. Це можуть бути стать, раса, етнічна приналежність, сексуальна орієнтація, національність або фізичні якості [6].

Концепт «різноманіття (diversity)» на робочому місці, який є результатом концептуалізації рівності у правах та принципу недискримінації у сфері бізнесу в американській лінгвокультурі, є складним ментальним утворенням.

Різноманіття можливостей індивіда в професійній діяльності обумовлює складну структуру концепту DIVERSITY на робочому місці, до складу якого входять такі концепти, як EQUALITY OF CAREER CHANCES, PROFESSIONAL DEVELOPMENT, PROFESSIONAL SKILLS, RIGHT TO WORK та інші, які утворюють у сукупності динамічну структуру свідомості, що реагує на основні зміни в житті лінгвокультурної спільноти.

В аналізованих статтях концепт «різноманіття (diversity)» на робочому місці здебільшого виражений засобами первинної номінації inclusion, people of colour, white people. Наприклад,

«... especially to class migrant white men who may be excluded from diversity or inclusion initiatives, and to employees of color, as people of color are more likely than white people to be class migrants.»

«Our policies are designed to ensure gender-neutral treatment in all aspects of employment, as we are dedicated to upholding principles of fairness and equality.»

«We strive for a workplace culture that values diversity and operates with transparency to guarantee fairness and equality for all employees.»

«In our performance evaluations, we emphasize the importance of recognizing employees' contributions to maintain an environment of fairness and equality.» [7].

Загалом, представлення концепції різноманітності в поданих твердженнях є позитивним, підкреслюючи важливість подолання упереджень і використання конкретних стратегій (поведінкових стимулів) для заохочення різноманітності на робочому місці на користь компаній та їхніх кадрових резервів. Загалом для опису поняття різноманітності використовуються такі модифікатори, як «зменшити упередженість», «сприяти різноманітності» та «створити найкращі кадрові резерви». Ці модифікатори надають додаткову інформацію та контекст, підкреслюючи багатогранну природу різноманітності та її переваги.

У твердженні використовуються дієслова дії, такі як «розвивати» і «створювати», щоб показати, що різноманіття – це не статична концепція, а те, над чим можна активно працювати і вдосконалювати за допомогою конкретних дій і стратегій.

Також в твердженнях використовуються модифікатори для звуження фокусу концепту, наприклад,

*«Most big companies today have **diversity** and inclusion programs focused on issues of race and gender in the workplace.» [7].*

У зазначеному твердженні використовуються модифікатори «великих компаній», «програми різноманітності та інклюзії», «раси та гендеру», щоб конкретизувати аспекти різноманітності та сферу її застосування.

В аналізованих статтях часто зустрічається використання словосполучення «*diversity and inclusion*», «*diversity and equity*», що об'єднує ці іменники як два пов'язані між собою поняття, вказуючи на те, що вони взаємопов'язані і що інклюзія є невід'ємною частиною досягнення розмаїття.

«Employers who exclude class from discussions about diversity and inclusion risk losing or alienating talented employees.»

«In the emerging DEI space, few statutes affirmatively regulate how companies conduct diversity, equity, and inclusion initiatives.»

«Then there are questions of diversity and equity: Legal departments, like most other departments, still tend to skew older, white, and male at the top.»

«Unfortunately, the end goals of diversity, equity, and inclusion rarely guide legal discussions.» [7].

Вербалізація концепції різноманітності на робочому місці передбачає ретельний розгляд мовного вибору, структур і стратегій спілкування, які використовуються для ефективної передачі цієї концепції. Вибір конкретних слів і фраз є важливим для вербалізації різноманітності. Вибір мовленнєвих засобів включає використання таких термінів, як «розмаїття», «інтеграція», «рівність», «багатокультурний», «міжсекційність» і «культурна компетентність». Ці терміни спеціально підібрано для охоплення різних аспектів різноманітності.

«Our company is committed to fostering diversity and inclusion, recognizing the importance of embracing various backgrounds and perspectives.»

«We recognize that the variety of skills and perspectives in our team is a source of strength.»

«Inherent differences among our employees, such as age, background, and abilities, contribute to our diverse and dynamic workplace.» [7].

Метафори часто використовують для пояснення абстрактних понять. У випадку різноманітності використовують такі метафори, як «різноманітність як сила» або «різноманітність як гобелен», щоб зробити цю концепцію більш привабливою та яскравою:

«Diversity is the vibrant tapestry that makes our team stronger.» [7].

«People view diversity as a strength because diverse people have diverse perspectives.» [8].

Мовленнєве включення всіх людей, незалежно від їх походження, є критичним аспектом вербалізації різноманітності. Це включає гендерно-нейтральну мову, уникнення мікроагресії та використання культурно-чутливої термінології, тобто уникнення слів, які можуть сприйматись як прояв упередження, дискримінації, нормалізації певної гендерної поведінки або применшення представників певних гендерів.:

«We encourage all employees to use gender-neutral language and avoid making assumptions about colleagues' backgrounds or identities.» [7].

Обмін особистим досвідом або історіями успіху, пов'язаними з різноманітністю, може зробити цей концепт більш відчутною та зрозумілою:

«We would like to share a personal story about how embracing diversity led to a breakthrough in our project.» [7].

Використання переконливих висловів та риторичних стратегій має важливе значення для мотивації дії. Серед цих стратегій є використання емоційних закликів, статистики та застосування аргументів, заснованих на логіці та емоціях:

«And there are some reasons why DEI is essential nowadays:

It encourages empathy, reduces prejudices, and promotes social harmony.

It fosters understanding, mutual respect, and acceptance within communities, workplaces, and society.» [8].

«The statistics clearly show that diverse teams outperform non-diverse ones. It's not just good for our culture; it's good for our bottom line.» [7].

Виокремивши вербалізатори концепту «різноманіття (diversity)», перейдемо до визначення їх місця у структурі однойменної концептосфери. Традиційно у її будові виокремлюють ядро, приядерну зону і ближню та дальню периферію. Отримані дані дають підстави стверджувати, що ядро концептосфери «різноманіття (diversity)» у аналізованих статтях формують найчастотніші лексеми *equality, fairness in the workplace*. Приядерна зона представлена іменником *inclusion*, прикметником *gender-neutral* та його похідними, які, зберігаючи сему рівності, відрізняються від ядерних лексем відтінками значень, ближня периферія репрезентована засобами вторинної номінації (*variety, Inherent differences*) а дальня – відповідним контекстом і ситуаціями, без використання основної лексеми і її синонімів. (*multicultural, intersectionality*).

Висновки. Таким чином, точне та ефективно вербалізування концепту DIVERSITY на робочому місці відіграє важливу в американському лінгвокультурному контексті. Аналіз мовних засобів та стратегій комунікації свідчить про те, що різноманітність розглядається як позитивний та бажаний аспект робочого середовища. У статті виявлено, що мовний вибір, використання метафор, історій та переконливих риторичних стратегій грають важливу роль у передачі цього концепту та сприяють його кращому розумінню.

Підсумовуючи, відзначимо, що для вираження явища різноманітності в контексті трудової діяльності автори Harvard Business Review переважно використовують засоби первинної номінації (наприклад *equality*, *fairness in the workplace*), які формують ядро відповідного номінативного простору. До довколаядерної зони можна віднести вербалізатори іменник *inclusion* та прикметник *gender-neutral* і його похідними, а до периферійної зони концепту – *variety*, *Inherent differences*.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Washington Ella F. (2020), «Diversity And Inclusion: The Five Stages of DEI Maturity», Harvard Business Review. <https://hbr.org/2022/11/the-five-stages-of-dei-maturity>
2. Маслова Т. Б. (2015). Принципи класифікації комунікативних стратегій. *Сучасні дослідження з лінгвістики, літературознавства і міжкультурної комунікації: матеріали II Міжнар. наук. конф.*, 81-85.
3. Кононенко В. І. (2016) Концептологія в лінгвістичному аспекті. *Мовознавство*, (2–3), 111 – 117.
4. Шевченко І. С. (2015). Лінгвокультурні концепти: проблеми типології. *Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація : XIV наук. конф. з міжнар. участю, 27 березня 2015 р. ХНУ імені В.Н. Каразіна*, 250–251
5. Мартинюк А. П. (2016). Когнітивно-дискурсивний напрям дослідження концептів у сучасній лінгвістиці. *Проблеми романо-германської філології: зб. наук. пр.*, 92.
6. *What Diversity in the Workplace Means and Why it's Essential for Teams*. (б. д.). The Most Comprehensive Coaching Platform | BetterUp. <https://www.betterup.com/blog/what-diversity-really-means-and-why-its-crucial-in-the-workplace>
7. *How Diversity of Thought Can Fit into Your DEI Strategy*. Harvard Business Review. <https://hbr.org/2022/09/how-diversity-of-thought-can-fit-into-your-dei-strategy>
8. Tuten Redd Alydia Sims & Tara Weekes. (2020). *5 Steps For An Effective DEI Program* | Bibliotheca. Bibliotheca. <https://www.bibliotheca.com/dei-in-libraries-5-steps-for-an-effective-program/>

УДК 81.11

THE DISCOURSE OF WAR AS ONE OF THE TYPES OF DISCOURSE: MODERN STUDY

Borysevych Khrystyna

6th year student of the Faculty of Romance and Germanic Philology

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University University

kbborysevych.frgf22@kubg.edu.ua

ДИСКУРС ВІЙНИ ЯК ОДИН З ТИПІВ ДИСКУРСУ: СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Борисевич Христина

студентка 6 курсу Факультету романо-германської філології

Київський Столичний Університет імені Б. Грінченка

kbborysevych.frgf22@kubg.edu.ua

The scientific article examines and defines the concept of "discourse". The existing approaches to the classification of discourse types are considered and some of them are singled out. It is indicated what types of discourse exist according to G. Pocheptsov and T. van Dijk. We revealed and analyzed the concept of "discourse of war" as one of the types of discourse. We have determined that the discourse of war can be defined as a type of discourse that is based on human activity, social groups, and places as a whole. We characterized the concept of "military discourse" and compared it with the concept of "discourse of war". We determined what key functions and lexical concepts are inherent in the discourse of war and military discourse. Comparing the concepts of "military discourse" and "discourse of war", we determined that discourse of war is a broader concept than military discourse, because it covers not only military rhetoric and military concepts, for example, such as equipment and ranks, but as well as all areas of human activity, as war has affected all areas of our lives, including education, politics, news, daily affairs, and worldview in general. As a result, we concluded that the "discourse of war" is closely related to other types of discourse, such as: political discourse, media discourse, pedagogical discourse and social discourse. In the practical part, we analyzed articles from modern mass media, such as: BBC, «The Washington Post», CNN and «The Guardian», and determined how the media portray the current conflict in Ukraine. During the analysis, special emphasis was directed to the means of communication used by mass media to express the meaning of "war". It is determined how each of the terms used in the mass media interprets the concept of "war", thanks to which it is possible to understand how readers and authors of articles perceive and reflect the war in Ukraine.

Key words: *discourse, discourse of war; military discourse; war rhetoric; war.*

У науковій статті розглянуто та визначено поняття «дискурс». Розглянуто, які існують підходи до класифікації типів дискурсу та виокремлено деякі із них. Зазначено,

які існують типи дискурсу за Г. Почепцовим та Т. ван Дейком. Ми розкрили та проаналізували поняття «дискурс війни», як одного із видів дискурсу. Ми визначили, що дискурс війни можна визначити як тип дискурсу, який базується на людській діяльності, соціальних групах та місцевостях в цілому. Ми охарактеризували поняття «військовий дискурс», та порівняли його із поняттям «дискурс війни». Визначили, які ключові функції та лексичні поняття притаманні дискурсу війни та військовому дискурсу. Порівнявши поняття «військовий дискурс» та «дискурс війни», ми визначили, що дискурс війни є ширшим поняттям ніж військовий дискурс, адже воно охоплює не лише військову риторичу та військові поняття, наприклад, такі як техніка та звання, а також і всі галузі людської діяльності, оскільки війна має вплив на усі сфери нашого життя, включаючи освіту, політику, новини, повсякденні справи та світогляд в цілому. В результаті ми дійшли висновку, що дискурс війни тісно пов'язаний з іншими типами дискурсу, такими як: політичний дискурс, медіа дискурс, педагогічний дискурс та соціальний дискурс. У практичній частині, ми проаналізували статті із сучасних засобів масової інформації, таких як: BBC, «The Washington Post», CNN та «The Guardian», та визначили, як ЗМІ зображують поточний конфлікт в Україні. Під час аналізу особливий акцент був спрямований на мовленнєві засоби, які використовують засоби масової інформації для вираження значення «війна». Визначено, як кожен із термінів, який вжитий у засобах масової інформації інтерпретує поняття «війна», завдяки чому можна зрозуміти як читачі та автори статей сприймають та відображають війну в Україні.

Ключові слова: дискурс, дискурс війни, військовий дискурс, воєнна риторика, війна.

Introduction

Today, the war is one of the most discussed topics in society, particularly in the mass media. The study of the influence of speech images and rhetoric on the public perception of war is one of the urgent problems in the humanities of today. The concept of "discourse of war" is becoming increasingly significant in the study of ways of constructing speech images about military conflicts and their consequences. This research direction reveals important issues of the relationship between speech influence and the perception of important events in the modern world. Therefore, there is a need for a comprehensive study of the discourse of war with its subsequent identification structure-forming characteristics.

Topicality. Nowadays war affects all spheres of human activity, furthermore, the way in which war is represented in modern media has a great impact on people mind and shapes public opinion about the conflict. As a result, the relevance of the study is determined by the need to investigate the

concept of "discourse of war" and analyze the use of rhetoric and language which is used in mass media to cover the concept of war.

The objective of the study is to analyze the modern studies of the notion "discourse of war" and define the definition of it; to analyze the ways in which the media portrays the ongoing conflict in Ukraine, with a particular focus on the language, narratives, and synonyms used by various media outlets to describe the war.

Literature overview. The concept of discourse was first mentioned by Zellig Harris in 1952, and since then it has been a broad concept that each scientist interprets in his own way. According to Fairclough, the term discourse can be used to make a connection between language and the wider society (12). Discourse refers to any spoken, written or visual language (12). The French philosopher Michel Foucault notes: "<...>that discourse is distinctly material in effect, producing what he calls 'practices that systematically form the objects of which they speak'. Discourse is, thus, a way of organizing knowledge that structures the constitution of social (and progressively global) relations through the collective understanding of the discursive logic and the acceptance of the discourse as social fact" (Adams, 2017). We can also confirm that everything that was told or something we thought about is a discourse.

In modern linguistics, there are many approaches to the classification of discourse. They are based on different properties and features. Ukrainian linguist G. Pocheptsov defines newspaper, theater, television and radio discourses, film discourse, discourse in the field of public relations (PR), advertising, political, religious discourses (Batsevych, 2004, p.138).

One of the leaders and shapers of the critical approach to discourse analysis Teun van Dijk considers the following types of discourse from the standpoint of critical discursive analysis: media discourse, political discourse, courtroom discourse, medical discourse, discourse of education and science, corporate text and talk (Kalishchuk, 2007). We are interested in the discourse of war that can be identified as a type of discourse which is based on activities, social group and places.

The discourse of war can be identified as a type of discourse which is based on activities, social group and places. Discourse of war refers to the use of language and social interaction as a mediating element in the outbreak, conduct, and disputation of armed political conflict (Hodges, 2015).

In the work «War Discourse» which is based on the selected works of Adam Hodges, is mentioned that: «The study of war discourse involves many intersecting fields that share an interest in language and social interaction, including linguistics, rhetoric, and communication studies» (Hodges, 2015). Analyzing the discourse of war we can highlight the following key elements of this type of discourse:

1. call to arms rhetoric;
2. the discursive construction of social identities;

3. the use of legitimating devices in language (Hodges, 2015).

We also paid attention to the modern studies of war in Ukraine. According to the article of Tetiana Korolova, Rostyslav Sorich and Olga Aleksandrova the following lexical features which are related to the military discourse can be determined: accumulation of military terms is inherent in military discourse texts and the use of abbreviations (Korolova, 2021). Referring to this article, “military discourse” – is military cognitive-communicative system, which is a system of concepts that reflect ideas about real and imaginary objects, phenomena and their interaction in the sphere of military confrontation, their rational and emotional evaluation, and means of expression that ensure the communication of members of the military communities among themselves and with the outside world in various situations of interaction and opposition (Korolova, 2021) But according to the article of Khar, the purpose of the discourse of war is to reflect not only the life of the army, but also of the military events and everyday realities, objects and phenomena (Khar, p. 161).

We can suggest that the discourse of war can be identified as a broader notion than military discourse as it includes not only the military terms, the language of soldiers and military units but also the discourse of war is a language or system of words which are used to describe military phenomena, the concept of war, the events that take place during the war. Moreover it combines other types of discourse such as ‘political discourse’, ‘social discourse’, ‘pedagogical discourse’ and ‘media discourse’.

Results and Discussions. The purpose of the article is the analyses of the ways in which the media portrays the ongoing conflict in Ukraine, with a particular focus on the language used by various media outlets to describe the war.

The material of the study was articles from modern mass media, such as BBC, The Washington Post, CNN and The Guardian. The methods applied in this research are as follows:

- linguistic analysis was utilized to select the lexical units which are used in modern media to cover the notion of “war”;
- by the method of continuous sampling the lexical units used to depict the notion of "war" were selected from the modern media;
- discourse analysis was applied to interpret the lexical units used to depict the notion of "war".

We have analyzed the articles from “The Washington Post”, “The Guardians”, BBC and CNN and defined how the “war” is named in them. According to our research mostly there are used such terms:

From “The Washington Post”: “Since the outbreak of *full-scale war* between Russia and Ukraine, Russian Orthodox priests in Ukraine and around the world have faced accusations of spying and otherwise working to advance Russia’s political interests. <...>” (David I. Klein, 2023). The lexical unit “*full-scale war*” is used to highlight that it goes about the war that has started in 2022.

From “The Guardian”: “*Russia-Ukraine war* at a glance: what we know on day 606 of the invasion”. In the headline from “The Guardian” the expression “Russia-Ukraine war” is another term how the notion of “war” is depicted. The following lexical unit separate the war between these two countries because there are also other wars in the world also it can be interpreted as this war concerns only these two countries without the intervention of others (The Guardian, 2023).

Having analyzed the articles from the following section in “The Guardian”, we can find another lexical unit that interprets the notion of war: “Turkey will take part in peace talks next week to discuss ways to end *the Ukraine conflict*, Zelenskiy said” (The Guardian, 2023).

From BBC: “*Russia's invasion* began with dozens of missile strikes on cities all over Ukraine before dawn on 24 February 2022” (20). In the following phrase from the article we can define “*Russia's invasion*” as a synonym to the notion “war”. It is interpreted in the following way: Russia is the country, that is an invader and it is a terrorist state.

On the article from BBC we find the following expression to identify the “war”: “Ukraine says more than 360 educational facilities have been destroyed and over 3,000 damaged since the start of *Russia's full-scale invasion* in 2022” (Jaroslav Lukiv, 2023); the same one we find in another article from BBC: “Most people have fled. There's been fighting here since 2014, but since the start of *Russia's full-scale invasion* of last February, the population has shrunk from more than 30,000 to just over 1,000” (Jenny Hill, 2023).

“Such army units are commonly known as Storm-Z, the letter Z being one of the symbols of Vladimir Putin's so-called “*special military operation*” against Ukraine” (Vitaly Shevchenko, from BBC). The same expression we can find in the article from “The Guardian”: “<...> Russia’s defence ministry reported the interception in one of its regular updates on the war in Ukraine, something Moscow still calls “*a special military operation*” <...>” (14). The term “special military operation” is used in the article to depict the notion of “war” from the side of terrorists. It highlights the propaganda in this country by showing how they hide the real fact of war under such an expression.

We can also find the expression “the war against Ukraine” in this article: “Reports from Russia suggest that the defence ministry has taken over from Wagner as a recruiter of inmates for *the war against Ukraine*” (Vitaly Shevchenko, from BBC). It highlights the fact that the war was started by Russia without any reasons against Ukraine.

Analyzing the article “UK prime minister vows to highlight “devastating impact” of Russia's invasion of Ukraine at the G20” from CNN, we see, that the expression “Russia's invasion of Ukraine” is used again as a synonym to the word “war” in this context: “British Prime Minister Rishi Sunak on Friday said he will highlight the “devastating impact” of *Russia's invasion of Ukraine* at the upcoming G20 Summit in the Indian capital New Delhi this weekend” (19).

In the same article from CNN we find other synonyms to the word “war”: “Speaking to Indian news agency ANI on Friday, Sunak said, “When it comes to Ukraine and Russia and their *conflict*, one thing I will be doing is highlighting the devastating impact that *Russia’s illegal invasion* is having on millions of people around the world, particularly on food prices and Russia has recently pulled out of the grain deal that we are shipping grains to many poor countries around the world and now you see food prices go up, that is causing suffering to millions of people and that’s not right <...> (19); “A statement issued by the Prime Minister’s Office at the time read, Modi had “noted that the *conflict in Ukraine* has had a significant impact on the whole world,” reiterating India’s “clear support for dialogue and diplomacy to find a way forward”” (19). The first one is the “*conflict*”, that can be understood as underestimation of the horrors of war. But another example is “*Russia’s illegal invasion*” which once again emphasizes that it was Russia that attacked Ukraine for no reason.

During the articles analysis, we may see the tendency of using the word “conflict” to change the word “war”. The same is used in the article from BBC: “While aerial drones have been used to great effect during *the conflict*, this new form of seaborne technology has been gaining momentum - and it may change the future of naval warfare” (15). When we talk about the major number of readers, the word “*conflict*” seems just like a synonym of the word “war”. But when we observe this term from the Ukrainian point of view, this notion may evoke negative interpretation. For Ukrainians the word “*conflict*” has rather daily and not so critical meaning. And it cannot be compared with the “war” that has more important and at the same time cruel denotation.

Having analyzed the article from “The Washington Post” we defined other examples for describing the war: “Is there a specifically Russian way of war? The manner in which the Russian army has systematically flouted the Geneva Conventions in its *brutal, unprovoked war of aggression against Ukraine* inevitably prompts the question” (Petraeus, D., & Roberts, A., 2023); “KYIV – on a day when a horrific Russian missile strike killed more than 50 people in a grocery store and cafe in eastern Ukraine, a visitor asks a top official in her sandbagged office here how her nation can survive this *brutal, exhausting war*” (Ignatius David, 2023). There are more examples that emphasize that fact, that the war in Ukraine is horrible and that Russia has its own absurd motives which are not connected with the rules of war. As for the expression “*exhausting war*” it refers to the time, supplies and nation spirit. The expression can be interpreted as the war takes much time for purpose to devastate supplies and to destroy the spirit of the nation.

Analyzing the article “What happened in the Russia-Ukraine war this week? Catch up with the must-read news and analysis” from “The Guardian” we can identify such phrase: “Putin preparing for *forever war*”; Ukrainian parents hiding their children in basements; Finland clears final hurdle to NATO membership”. This expression “*forever war*” is likely referring to this man's intention not to

stop the war. It shows the readers that this country has a lot of military supplies to war and even more they create or search a new weapon (21).

Except for these repeated notions, we have found another one in the article from “The Washington Post”: “The August 2022 attack is part of a raging *shadow war* in which Ukraine’s spy services have also twice bombed the bridge connecting Russia to occupied Crimea, piloted drones into the roof of the Kremlin and blown holes in the hulls of Russian naval vessels in the Black Sea” (Greg Miller and Isabelle Khurshudyan, 2023). Interpreting this expression as “*shadow war*”, we understand military actions, actions to achieve victory and peace, which are carried out secretly without the knowledge of the enemy. Such an interpretation of the word “war” may well cause readers to understand that military intelligence officers work well and for victory.

Having analyzed the same article, we face another expression that covers the notion of “war”: “<...> and shared intelligence on a scale that would have been unimaginable before Russia illegally annexed Crimea and fomented *a separatist war* in eastern Ukraine” (Greg Miller and Isabelle Khurshudyan, 2023). “*A separatist war*” is another expression that emphasizes that the invasion in Ukraine was illegal. This expression gives the interpretation that Russia is a terrorist state whose soldiers are separatists and invaders.

After analyzing the articles, we observe that the war in the mass media is mostly described by the words: *full-scale war; conflict; the war against Ukraine; Russia's invasion; Russia-Ukraine war*. In some cases, the war is covered by modern media according to the description of warfare: *a separatist war; shadow war; brutal, exhausting war; brutal, unprovoked war of aggression against Ukraine*. And rarely, the modern media cover the concept of “war” from the point of invaders: *a special military operation*.

Conclusions and perspectives. Discourse of war refers to the language of military terms, the professional military jargon and military units. It is closely connected with such types of discourse as “political discourse”, “social discourse”, “pedagogical discourse” and “media discourse” and it also refers to the language or system of words which are used to describe military phenomena, the concept of war, the events that take place during the war, the political speeches on the topic of war. To the discourse of war we can also relate neologisms, phraseological units, linguistic play that appeared during the war and are used within the one nation which understands the meaning of them.

During the research we defined such synonyms which are used in modern media to describe the notion of “war”: *full-scale war; conflict; the war against Ukraine; Russia's invasion; Russia-Ukraine war; a separatist war; shadow war; brutal, exhausting war; brutal, unprovoked war of aggression against Ukraine; a special military operation*. Each of these terms interprets the war in the own way. According to our research we defined that mostly the war is depicted as the cruel and illegal invasion of Russia, mostly describes the period from 2022. In some cases, the horrors of war are

underestimated by the using word “conflict”. Some other examples give the understanding of the war process and describe it.

We are sure that the investigation of how the war is depicted in mass media is extremely important. It helps us to understand how people percept the war and interpret it. We also see a perspective in the further study of the rhetoric of war, lexical units, and neologisms in the context of the discourse of wars.

REFERENCES

1. A. Hodges, Carnegie Mellon University. (2015). War Discourse. Retrieved from <https://works.bepress.com/adamhodges/55/download/>.
2. Adams. R. (2017, November 17). Michel Foucault: Discourse. Retrieved from <https://criticallegalthinking.com/2017/11/17/michel-foucault-discourse/>
3. Batsevych. (2004). Основи комунікативної лінгвістики. Retrieved from https://document.kdu.edu.ua/info_zab/061_123.pdf
4. Hill, J. (2023). Ukraine war: Avdiivka civilians cling on amid Russian assault. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/world-europe-67196921>
5. Ignatius, D. (2023). A hard choice lies ahead in Ukraine, but only Ukrainians can make it. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/10/05/ukraine-kyiv-russia-war-united-states-support/>
6. Kalishchuk D. M. (2007). On the Problem of Discourse Typology. Retrieved from <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/4175/3/types%20discourse.pdf>
7. Khar. (n.d.). WAR DISCOURSE: NEOLOGIZATION. Retrieved from http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/24/part_1/31.pdf
8. Klein, D. I. (2023). Ukrainian lawmakers move to bar Russian-linked church from operating in the country. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/religion/2023/10/20/ukraine-russia-church-ban/>
9. Lazzarich , D. Discourses of War (n.d.). Retrieved from https://www.academia.edu/1618935/Discourses_of_War
10. Lukiv, J. (2023). Ukraine war: First underground school to be built in Kharkiv. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/world-europe-66984939>
11. Miller, G., & Khurshudyan, I. (2023). Ukrainian spies with deep ties to CIA wage shadow war against Russia. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/world/2023/10/23/ukraine-cia-shadow-war-russia/>
12. Norman Fairclough. (n.d.). Retrieved from <https://www.studysmarter.co.uk/explanations/english/key-concepts-in-language-and-linguistics/norman-fairclough/>
13. Petraeus, D., & Roberts, A. (2023). War crimes are part of the Russian playbook. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/10/17/russia-war-crimes-ukraine/>
14. Russia-Ukraine war at a glance: what we know on day 610. (2023). Retrieved from <https://www.theguardian.com/world/2023/oct/26/russia-ukraine-war-at-a-glance-what-we-know-on-day-610>
15. Sea drones: What are they and how much do they cost? (n.d.). Retrieved from <https://www.bbc.com/news/world-europe-66373052>

16. Shevchenko, V. (2023). Ukraine war: Russia goes back to prisons to feed its war machine. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/world-europe-67175566>
17. The Guardian. (2023). Russia-Ukraine war at a glance: what we know on day 606 of the invasion. Retrieved from <https://www.theguardian.com/world/2023/oct/22/russia-ukraine-war-at-a-glance-what-we-know-on-day-606-of-the-invasion>
18. T. Korolova, R. Sorich and O. Aleksandrova (2021). MILITARY DISCOURSE AND PECULIARITIES OF ITS TRANSLATION. Retrieved from <https://www.lingstud.od.ua/archive/2021/33/26.pdf>
19. UK prime minister vows to highlight “devastating impact” of Russia’s invasion of Ukraine at the G20. (2023, September 8). Retrieved from <https://www.cnn.com/europe/live-news/russia-ukraine-war-news-09-08-23/index.html>
20. Ukraine in maps: Tracking the war with Russia. (2023). Retrieved from <https://www.bbc.com/news/world-europe-60506682>
21. What happened in the Russia-Ukraine war this week? Catch up with the must-read news and analysis. (2023). Retrieved from <https://www.theguardian.com/world/2023/apr/01/what-happened-in-the-russia-ukraine-war-this-week-catch-up-with-the-must-read-news-and-analysis>

УДК 811.111

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ CLIMATE В СУЧАСНИХ МЕДІА

Бизова Анна

студентка 6 курсу Факультету романо-германської філології
Київський Столичний Університет імені Бориса Грінченка
adbyzova.frgf22@kubg.edu.ua

VERBALIZATION OF CLIMATE IN MODERN MEDIA

Byzova Anna

6th year student of the Faculty of Romance and Germanic Philology
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
adbyzova.frgf22@kubg.edu.ua

У статті розглянуто важливість медіа у формуванні громадської свідомості про кліматичні зміни. Досліджено лексико-семантичне наповнення рубрики "Climate" у сучасних ЗМІ та його вплив на сприйняття аудиторією екологічних питань. Розглянуті попередні дослідження в галузі лексико-семантичного поля та екологічного дискурсу, вказуючи на значущі праці вчених як у вітчизняній, так і зарубіжній лінгвістиці. Також розкриті три дослідницькі парадигми екологічного дискурсу з точки зору лінгвістики: еколінгвістика, когнітивна лінгвістика і критичний аналіз дискурсу. Серед них когнітивній лінгвістиці приділяється все більше уваги в дослідженнях дискурсу середовища, оскільки вона підкреслює постійну взаємодію людей з їхнім середовищем і як невід'ємну його частину, пропонуючи різноманітність когнітивних конструктивних механізмів для дослідження ментальних моделей, що лежать в основі мовної структури. Результати підкреслюють посилення екологічної кризи та розвиток досліджень у цій галузі. Зауважено, що мова постає ключовим інструментом формування екологічної свідомості. У статті акцентована увага на різних підходах до вивчення лексико-семантичних полів та лінгвістичні особливості екологічного дискурсу. Виділено екологічний дискурс у контексті медіадискурсу та визначена його важливість у формуванні свідомості. Виділені риси медіадискурсу, як особливого виду дискурсу: групове співвідношення; публічність; створення конфлікту з подальшим його обговоренням; постановочність і масова спрямованість. Обґрунтований підхід до дослідження лексико-семантичного поля 'Climate' в англійській мові, використовуючи методи загальнонаукового та лінгвістичного аналізу. Вивчення лексико-семантичного поля "Climate" на прикладі матеріалів BBC News дозволило виділити ключові лексичні одиниці та їх змістове наповнення. На базі лексем зі статей BBC News проведений розподіл їх на шість груп: природні явища, кліматичні організації та програми, фізичні терміни, природна сировина, екосистеми, географічні назви. Це дозволило прийти до висновку про різноманітність компонентів лексико-семантичного поля 'Climate' в медіадискурсі.

Ключові слова: медіадискурс, екологічний дискурс, медіалінгвістика, лексико-семантичне поле, лексико-семантична група.

The article examines the importance of the media in shaping public awareness of climate change. The lexical-semantic content of the rubric "Climate" in modern mass media and its influence on the audience's perception of environmental issues were studied. Previous studies in the field of lexical-semantic field and ecological discourse are considered, pointing to the significant works of scientists in both Ukrainian and foreign linguistics. Three research paradigms of ecological discourse from the point of view of linguistics are also revealed: ecolinguistics, cognitive linguistics and critical discourse

analysis. Among them, cognitive linguistics has received increasing attention in environmental discourse studies because it emphasizes the constant interaction of people with their environment and as an integral part of it, offering a variety of cognitive construct mechanisms to explore the mental models underlying linguistic structure. The results emphasize the growing environmental crisis and the development of research in this area. It was noted that language appears as a key tool for the formation of environmental awareness. The article drew attention to different approaches to the study of lexical-semantic fields and linguistic features of ecological discourse. There was emphasized the ecological discourse in the context of media discourse and determined its importance in the formation of consciousness. It determined the features of media discourse, as a special type of discourse: group relationship; publicity; creation of a conflict followed by its discussion; staging and mass orientation. There was devised an approach to the study of the lexical-semantic field 'Climate' in the English language, using methods of general scientific and linguistic analysis. The study of the lexical-semantic field "Climate" on the example of BBC News materials made it possible to highlight key lexical units and their content. On the basis of BBC News articles, lexemes were distributed into six groups: natural phenomena, climate organizations and programs, physical notions, natural raw materials, ecosystems, geographical names. This made it possible to come to a conclusion about the variety of components of the lexical-semantic field "Climate" in the media discourse.

Keywords: *media discourse, environmental discourse, media linguistics, lexical-semantic field, lexical-semantic group.*

Вступ. Сучасний світ переживає період інтенсивних змін у багатьох аспектах, і однією з найбільш актуальних тем є питання збереження навколишнього середовища та впливу людської діяльності на кліматичні умови нашої планети.

Засоби масової інформації відіграють значущу роль у впливі на усвідомлення суспільства проблем зміни клімату, екологічної свідомості та поширенні інформації про заходи, які спрямовані на зменшення негативного впливу наших дій на навколишнє середовище.

У цьому контексті, одним із ключових понять, які постійно оповідаються та досліджуються у сучасних ЗМІ, є поняття "клімат". Клімат став не лише об'єктом публічного обговорення, але і предметом аналізу лінгвістичних та семантичних особливостей його вербалізації у ЗМІ. У рамках даної наукової статті ми пропонуємо провести детальний аналіз лексико-семантичного поля "клімат" у сучасних ЗМІ.

Постановка проблеми. Сучасні медіа відіграють важливу роль у формуванні громадської свідомості і сприйнятті актуальних проблем, серед яких особливе місце займають кліматичні зміни і екологічні питання. Тема клімату зачіпається у багатьох медіа, і вони мають значущий вплив на сприйняття цих питань громадськістю. Однак лексико-семантичне наповнення рубрики 'Climate' у сучасних медіа є предметом не лише практичного, а й наукового інтересу.

Актуальність дослідження визначається глобальними кліматичними змінами, що є однією з найактуальніших та найбільш серйозних проблем, які впливають на наше суспільство та природні екосистеми. Зміни клімату мають глобальний вплив, і вивчення, як ця тема комунікується в медіа, є вельми важливим.

Матеріалом дослідження слугували 10 статей рубрики 'Climate' BBC News.

Методи дослідження. Робота виконана із використанням загальних та спеціальних методів наукового дослідження. Нами було застосовано такі методи, як: метод узагальнення, описовий метод та методи компонентного, семантичного аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато вітчизняних і зарубіжних науковців приділяли увагу дослідженням у галузі в галузі теорії лексико-семантичного поля: Г. Іпсен, В. Порциг, Й. Тріп; в галузі дослідження кліматичного дискурсу: Максвелл Т. Бойкофф, Сафрон О'Ніл, Девід Саломон, Майк Халмелінгвіст; в галузі медіадискурсу: Е. О'кіфф та інші.

Мета цієї статті полягає у виявленні та аналізі тенденцій у вербалізації поняття "клімат" в сучасних ЗМІ, а також у визначенні впливу такої вербалізації на сприйняття та реакцію аудиторії на екологічні питання.

Результати досліджень. Постійно зростаюча екологічна криза, яка спричиняє кризу людського виживання, пришвидшила піднесення та розвиток сучасних екологічних дискурсивних досліджень. Оскільки мова не лише фіксує та відображає, але й формує, спотворює та навіть створює екологічну реальність, у книзі Greenspeak: A Study of Environmental Discourse стверджується, що в дослідженнях навколишнього середовища необхідно зробити лінгвістичний поворот (Harré, Brockmeier and Mühlhäusler, 1999). Відтоді глобальна екологічна обізнаність та екологічні дискурсивні дослідження були на підйомі, і було проведено багато досліджень щодо стилю тексту, структури тексту, лінгвістичних особливостей та прагматичної функції екологічного дискурсу (Mels, 2009).

Існує три дослідницькі парадигми екологічного дискурсу з точки зору лінгвістики: еколінгвістика, когнітивна лінгвістика і критичний аналіз дискурсу (Dürr and Pascht, 2017). Серед них когнітивній лінгвістиці приділяється все більше уваги в дослідженнях дискурсу середовища, оскільки вона підкреслює постійну взаємодію людей з їхнім середовищем і як невід'ємну його частину (Lakoff, 1987), пропонуючи різноманітність когнітивних конструктивних механізмів для дослідження ментальних моделей, що лежать в основі мовної структури.

Екологічний дискурс охоплює дискусії та дослідження, пов'язані з взаємодією між живими організмами та їх середовищем, включаючи способи, якими ці відносини впливають на екосистеми, біорізноманіття та загальний стан здоров'я планети. Він передбачає вивчення

складних зв'язків між видами, їх середовищем, природними ресурсами та впливом людини на навколишнє середовище (Eckersley and McGrew, 1998).

У цьому дослідженні ми розглядаємо екологічний дискурс, як частину медіадискурсу. Е. О'Кіфф визначає медіадискурс як «публічну, спродуковану, зареєстровану форму взаємодії, яка відбувається через мовленнєві платформи» (O'Keeffe, 2012).

У дослідженні розглядається вербалізація у медійному, екологічному дискурсі через аналіз лексико-семантичного поля 'Climate'. Через велике різноманіття термінології теорії поля існує низка підходів до його вивчення. Перші згадки щодо системного характеру лексики та семантичних зв'язків між мовними одиницями ми знаходимо у працях О. Духачека, В. Порцига, О. Потєбні, Й. Тріра та інших.

Комплексне дослідження лексико-семантичного поля 'Climate' в англійській мові реалізується за допомогою поєднання загальнонаукових та лінгвістичних методів і ґрунтується на принципі системності, що передбачає застосування поетапного аналізу мовного матеріалу. В рамках дослідження виділено лексико-семантичні групи з яких складається лексико-семантичне поле 'Climate'. З відібраних статей шляхом суцільної вибірки відібрано лексеми, що становлять зміст лексико-семантичного поля 'Climate' в англійській мові. Загальна кількість виділених лексичних одиниць та словосполучень становить 26 мовних одиниць. Розподілимо ці лексеми на 6 груп щодо їх змісту:

Природні явища: *warming (Even in the near term, global **warming** is more likely than not to reach 1.5C even under the very low greenhouse gas scenario," the report states (Rannard, McGrath, 2023), floods, droughts, heatwaves, wildfires ("Look what's happened this year with only 1.5C - we've seen **floods**, we've seen **droughts**, we've seen **heatwaves** and **wildfires** all over the world."* (Rannard, Poynting, 2024).

Кліматичні організації та програми: Copernicus Climate Change Service (*In January, the **Copernicus Climate Change Service** is expected to confirm that 2023 was the hottest year globally (Stallard, 2024), Climate Action Tracker (So, a group of independent researchers at **Climate Action Tracker** have devised a method to calculate what they call the "fair share" targets (Tauschinski, Stallard, 2023), IPCC, COP28 (This new **IPCC** report will be central to it when countries meet again at **COP28** in Dubai later this year (McGrath, 2023).*

Фізичні терміни: *energy (The authors say that they are optimistic that dramatic changes can be achieved rapidly, pointing to the massive falls in the price of **energy** made from solar and wind (Rannard, 2023), temperature (The oceans have hit their hottest ever recorded **temperature** as they soak up warmth from climate change, with dire implications for our planet's health (Rannard, 2023).*

Природна сировина: *oil, gas, coal (Last November in Sharm el-Sheikh, a number of countries tried but failed to get the UN to agree to phase out **oil** and **gas** as well as **coal** (McGrath, 2023),*

methane (*And a joint statement with China ahead of COP28 promised the two countries would step up their cooperation on issues such as reducing methane and tripling renewable energy uptake* (Tauschinski, Stallard, 2023).

Екосистеми: woodlands (*They play an essential role in protecting the Earth's habitats by transferring nutrients, pollinating and maintaining woodlands* (McGrath, 2023), oceans (*The oceans have hit their hottest ever recorded temperature as they soak up warmth from climate change, with dire implications for our planet's health* (Rannard, Poynting, 2023), seas (*That's because the frozen Arctic seas are key to their survival.* (McGrath, 2024).

Географічні назви: Wales, Northern Ireland (*For both Wales and Northern Ireland, 2023 was their hottest year on record* (Stallard, 2024), Nigeria, Uganda, Colombia (*For Nigeria, Uganda, Colombia and others there were complaints that they needed to use revenues from the sale of coal, oil and gas to ensure they could pay for the transition to greener energy* (McGrath, 2023), China, India (*If China and India put a rapid transition to green energy at the heart of these new commitments, that could make a massive difference to the global effort* (McGrath, 2023), Arctic (*But during the warmer months many parts of the Arctic are now increasingly ice-free* (McGrath, 2024).

Таким чином, можна зробити висновок про різноманіття компонентів лексико-семантичного поля 'Climate' в BBC News.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Вивчення лексико-семантичного поля "Climate" на прикладі матеріалів BBC News дозволило виділити ключові лексичні одиниці та їх змістове наповнення і прийти до висновку про різноманітність компонентів лексико-семантичного поля 'Climate' в медіадискурсі.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у більш детальному вивченні лексико-семантичного поля 'Climate, лексико-семантичних груп, які входять до складу цього лексико-семантичного поля, та лексико-семантичних полів, які з ним перетинаються.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Dürr, E. and Pascht, A. (2017) Environmental Transformations and Cultural Responses. Palgrave and Macmillan, New York. <https://doi.org/10.1057/978-1-137-53349-4>
2. Eckersley, R., & McGrew, A. (1998). Ecological Discourse: Linking Science, Policy, and Environmental Justice. The Geographical Journal, 256.
3. Harré, R., Brockmeier, J., & Mühlhäusler, P. (1999). Greenspeak: A Study of Environmental Discourse. Sage Publ.
4. Keane, K. (2024, February 2). 'We'll Have to Burn Millions of Trees after Cuts.' BBC News. <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-68133750>
5. Kuenssberg, L. (2024, February 11). Kuenssberg: Are the Politics of Climate Change Going out of Fashion? BBC News. <https://www.bbc.com/news/uk-politics-68261445>

6. Lakoff, G. (1987) *Women, Fire and Dangerous Things: What Categories Reveal About the Mind*. The University of Chicago Press. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226471013.001.0001>
7. McGrath, M. (2023, December 13). Examining COP28's Potential Impact on Climate Change. BBC News. <https://www.bbc.com/news/science-environment-67701544>
8. McGrath, M. (2023, March 20). Five Things We've Learned from UN Climate Report. BBC News. <https://www.bbc.com/news/science-environment-65013560>
9. McGrath, M. (2024, February 13). Climate Change: Polar Bears Face Starvation Threat as Ice Melts. BBC News. <https://www.bbc.com/news/science-environment-68253819>
10. Mels, T. (2009) Analyzing Environmental Discourses and Representations. In: Castree, N., Demeritt, D., Liverman, D., & Rhoads, B. (Eds.), *A Companion to Environmental Geography*, Wiley-Blackwell, Chichester, 385-399. <https://doi.org/10.1002/9781444305722.ch23>
11. Mühlhäusler, P. (2001) Talking about Environmental Issues. In: Fill, A., & Mühlhäusler, P. (Eds.), *The Ecolinguistics Reader: Language, Ecology and Environment*, Continuum, London, 31-42.
12. O'Keefe, A. (2011) Media and Discourse Analysis. In: Gee, J., & Handford, M. (Eds.), *The Routledge Handbook of Discourse Analysis*, Routledge, London, 441-454.
13. Poynting, M. (2024, February 8). World's First Year-Long Breach of Key 1.5C Warming Limit. BBC News. <https://www.bbc.com/news/science-environment-68110310>
14. Rannard, G., & McGrath, M. (2023, March 20). UN Climate Report: Scientists Release 'Survival Guide' to Avert Climate Disaster. BBC News. <https://www.bbc.com/news/science-environment-65000182>
15. Rannard, G., & Poynting, M. (2023, August 4). Ocean Heat Record Broken, with Grim Implications for the Planet. BBC News. <https://www.bbc.com/news/science-environment-66387537>
16. Stallard, E. (2024, February 12). Migrating Species Crucial to Planet under Threat, Says UN. BBC News. <https://www.bbc.com/news/science-environment-68254027>
17. Stallard, E. (2024, January 2). UK Weather: 2023 Was Second Warmest Year on Record, Says Met Office. BBC News. <https://www.bbc.com/news/science-environment-67845671>
18. Tauschinski, J., Dale, B., & Stallard, E. (2023, December 14). Climate Change: What Is My Country Doing about It? BBC News. <https://www.bbc.com/news/science-environment-65754296>

УДК 81.11

**ПОНЯТТЯ ІДЕОЛОГЕМИ: ФОРМУЛЮВАННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ У
ЛІНГВІСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ**

Домбровська Анна

студентка 5 курсу Факультету романо-германської філології

Київський Столичний Університет імені Бориса Грінченка

aodombrovska.frgf23m@kubg.edu.ua

**THE CONCEPT OF IDEOLOGEME: FORMULATION AND APPLICATION IN
LINGUISTIC DISCOURSE**

Dombrovska Anna

6th year student of the Faculty of Romance and Germanic Philology

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

aodombrovska.frgf23m@kubg.edu.ua

У статті розглянуто проблематику неусталеності дефініції терміну “ідеологема” та визначено підсумовуючий варіант, на основі запропонованих науковцями раніше. Також описано процес визначення тієї чи іншої лексеми як ідеологічно забарвленої та основні характеристики такої мовної одиниці. Виокремлено таку характерну особливість ідеологем, як залежність від кон’юнктури та схильність до зміни семантичного значення з плином часу, наводиться приклад на основі порівняння словників української мови від 1970-х років до сучасніших. У статті згадується проблематика лексикографічного опису ідеологем та їх маркування у словниках. Пропонується визначати ідеологічно забарвлені одиниці як такі, що здебільшого належать до політичної сфери, та зазначати їх стильову, або емоційно-експресивну оцінку за потреби.

Ключові слова: ідеологема, ідеологія, політичний дискурс, суспільний устрій, визначення, маркування

The article examines the problem of instability of the definition of the term “ideologeme” and identifies a summarizing version based on those proposed by scholars earlier. The article also describes the process of identifying a particular lexeme as an ideologically marked one and the main characteristics of such a linguistic unit. The paper emphasizes such a characteristic feature of ideologemes as dependence on the conjuncture, as well as the tendency to change semantic meaning over time, and gives an example based on a comparison of Ukrainian dictionaries from the 1970s to the present. The problem of lexicographic description of ideologemes and their labeling in dictionaries is also mentioned. It is proposed to define ideologically marked units as those primarily belonging to the political sphere, and to indicate their stylistic or emotional-expressive evaluation, if necessary.

Key words: *ideologeme, ideology, political discourse, social system, definition, labeling*

Мета : визначення поняття ідеологічно маркована лексика та принципів іменування лексеми ідеологемою.

Досягнення цієї мети передбачає виконання таких **завдань**:

- визначити зв'язок лінгвістики з політикою та ідеологією
- провести порівняльний аналіз існуючих визначень терміну “ідеологема”
- провести аналіз основних характеристик ідеологічно забарвлених одиниць
- сформулювати узагальнену дефініцію терміну “ідеологема” та її основні характеристики

Актуальність – дослідження поняття ідеологеми набуває своєї актуальності у зв'язку з його потенційним впливом на політичний дискурс та має важливе значення для розуміння сучасних соціокультурних процесів. Політична термінологія, до якої належать й ідеологічно забарвлені одиниці, є активно рухомим пластом лексичного складу, який підлягає постійним змінам, зокрема в останні роки, на тлі суспільно-політичних подій у світі (наприклад, російсько-української війни та реакції світової спільноти на неї). Для лінгвістики відкритим залишається питання принципу оцінки певної лексики як ідеологічної, чим зумовлена актуальність дослідження.

Раніше проблематику поняття “ідеологема” вивчали Т. Лайло [5], О. Бучин [14], С. Дорда [2], О. Калиновська [1] та інші. Дослідження має подальші перспективи для вивчення у лінгвістиці також через наявні проблеми лексикографії, актуальні в українському лінгвістичному колі. Також перспективність дослідження зумовлена постійними змінами у лексичному, зокрема, ідеологічно забарвленому лексичному складі мови.

Найбільш гнучкою складовою будь-якої мови вважається її лексика. Саме словниковий склад найбільш різко реагує на зміни у суспільстві, таким чином постійно поповнюючись та оновлюючись. Лексика – це словниковий склад мови, наукою, що вивчає лексику є лексикологія, а її одиницею є лексема [12].

Відповідно до різних потреб у категоризації лексем знаходимо різні класифікації у різних лінгвістичних напрямках, наприклад стилістиці, соціолінгвістиці, дескриптивній лінгвістиці, семасіології, лексикографії тощо.

За сферами вживання в українському мовознавстві існує такий поділ лексики

1. Загальноживана
2. Спеціальна, що поділяється на термінологічну й професійну, діалектну, жаргонну й арготичну [11].

Водночас у стилістиці здійснюється поділ лексики на міжстильову, або загальноживану (нейтральну), та стилістично забарвлену, яку називають також незагальноживаною чи маркованою лексикою [11].

Маркованими називають “лексичні одиниці, уживання яких обмежене й спеціалізоване”, а марковану лексику “протиставлену своїми диференційними ознаками активному, загальноживаному, нейтральному номінативному складу мови” [11]. Стилiстично забарвлена лексика, згiдно з цим тлумаченням, є закрiпленою за певним функцiональним стилем [11].

Окрему пiдсистему лексичного складу становить суспiльно-полiтична лексика, одна з найчисельнiших термiнологiчних груп в українській мовi [13]. Нею мовцi послуговуються у полiтичних дискурсах та пiд час обговорень на тему полiтики загалом. Таким чином, серед лiнгвiстичних галузей виокремлюється полiтична лiнгвiстика.

Політична лінгвістика та відповідні мовні одиниці

Про зв'язок лексики з полiтикою писали М. Навальна та О. Калиновська. О. Калиновська зазначає, що полiтична термiнологiя й лексика посiдають важливе мiсце у суспiльно-полiтичній системi [1]. М. Навальна згадує iснуючий взаємовплив суспiльно-полiтичних умов на термiнологiю та суспiльно-полiтичної термiнологiї на людські переконання [11].

Вiдповiдно до Л. Сковича: “Політична лінгвістика – це галузь лінгвістики, що виникла на стику двох самостійних наук – лінгвістики й політології, вона тiсно пов'язана з iншими сучасними лiнгвiстичними дисциплiнами i має на метi встановити закономірности взаємовпливу суспiльно-полiтичних подiй на змiни в мовi й навпаки [4]”.

Головною метою полiтичної лiнгвiстики визначено дослiдження взаємозв'язкiв мiж “мовою, мисленням, комунікацією, суб'єктами полiтичної дiяльностi та полiтичним станом суспiльства, що створює умови для створення оптимальних стратегiй та тактик полiтичної дiяльностi” [2].

Політичний дискурс Ю. Карачун та Н. Давиденко називають iдеологiчним iнструментом, вiддзеркаленням соціальних подiй, що вiдбуваються в суспiльствi на певному iсторичному етапi, а також складною системою знакiв, орієнтовану на застосування у сферi полiтичної комунікації [6].

Серед полiтичної термiнологiї, що належить до спеціальної лексики, та рiдше – загальноживаної, виокремлюється група слiв з iдеологiчним компонентом [13]. З цього можемо бачити нерозривний зв'язок iдеологiї держави з її полiтикою та iснування їх впливу на мову.

Поняття ідеологеми

У статтi О. Калиновської зустрiчається одразу декiлька термiнiв для позначення лексики, що застосовується у полiтичному дискурсі, та описується їх релевантність в українській мовi. Таким чином, згадується термiн “iдеологема”, тобто “слово, що у своїй

структурі містить ідеологічний компонент значення”, також подібні лексичні одиниці можуть бути названі ідеологічними, ідеологічно релевантними тощо. Зазначається, що найуживанішим варіантом в українській мові є “ідеологічно забарвлені лексичні одиниці” (далі скорочення О. Калиновської – ІЗО) [1]. Політичні терміни, що складають частину усієї політичної лексики науковчиня називає політемами [1].

Ідеологему описують як “ключову та комунікативну одиницю суспільно-політичного дискурсу, як засіб ідеологічного та політичного впливу на соціокультурну діяльність громадськості та як об’єднуючий фактор суспільства навколо категорії суспільного блага [5]”.

Ю. Карачун та Н. Давиденко додатково визначають ідеологему як інструмент ідентифікації суспільних процесів та вираження ідеології в мові, як характерний елемент глобального політичного контексту, а також як засіб впливу та маніпуляції [6].

Іншим згаданим Ю. Карачун та Н. Давиденко визначенням є таке – “ідеологеми, як результат взаємодії мови та ідеології, є оптимальним засобом для встановлення домінуючого в країні світогляду, впливають на трансформацію вже наявного політичного світогляду адресата, експліцитно або імпліцитно репрезентують базові ідейно-ціннісні установки суспільства [6]”.

Ідеологема може бути окреслена також як неподільна комбінація дескриптивних та оцінних змістів, які не можна інтерпретувати поза контекстом [2].

Р. Сердега дає таке визначення ідеологеми – “назва якої-небудь ідеології, її частини чи взагалі будь-який елемент, пов’язаний з ідеологічною системою”[3]. При цьому зазначаючи, що різниця між ідеологемою та політичним терміном полягає у тому, що ідеологема не має суворо визначеної (обмеженої) дефініції, оскільки її семантика змінюється відповідно до політичної прагматики та кон’юнктури, натомість ідеологема часто має емоційне забарвлення, що невласливо термінам [3].

Водночас О. Бучин зазначає, що важливо розрізнити політику та ідеологію, що породжує розрізнення понять “ідеологема” та “політична ідеологема”. Тобто ідеологеми, що не є політичними можуть бути за своєю категорією релігійними, міфологічними та філософськими [14]. До такого висновку науковець приходиться посилаючись на визначення В. Лісового: “Ідеологема – назва ключового конструктору (елемента) будь-якої ідеологічної системи (...)” [14]. Власне ідеологію О. Бучин називає “історичним феноменом у структурі якого виникають і зберігаються людські світогляди: міфологічний, релігійний, філософський (науковий) у формах їх вербального вираження” [14].

Вважаємо, що названі підсистеми ідеологем так чи інакше стосуються суспільного устрою, прийнятних для суспільства цінностей, та мають схильність до перетину у своїх визначеннях. О. Бучин згадує такі суспільні системи як ідеологію-світогляд. Також науковець

зазначає, що в сучасному суспільстві домінує саме політична ідеологія, що актуалізує це поняття для лінгвістичних досліджень [14]. Тож у своїй статті ми зосереджуємось на ідеологемі як одиниці саме політичного дискурсу.

Згідно з Т. Лайло, ідеологему трактують як елемент ідеологічної системи, що допомагає зрозуміти й оцінити ставлення індивідів, або груп індивідів до дійсності. Також він описує таку функцію ідеологеми, як здатність не лише репрезентувати дійсність, а й конструювати нову, бажану тими, хто послуговується тією чи іншою ідеологемою [5].

Ю. Карачун та Н. Давиденко згадують, що ідеологема є результатом взаємодії мови та ідеології [6].

Підсумовуючи погляди науковців на ідеологему, можемо попередньо запропонувати її узагальнене визначення. Ідеологема – будь-яка мовна одиниця (лексема або фразема), що позначає собою елемент, який належить до певної ідеології чи політики та є вербальним відображенням суспільного устрою.

Основні характеристики та категоризація ідеологем

Чимало науковців (напр. О. Калиновська, Р. Сердега, Ю. Карачун, Т. Лайло) наголошують на непостійності та плинності, багатозначності термінів “ідеологія” та “ідеологема”, а також їх залежності від кон’юнктури. Те ж саме відбувається власне з самими ІЗО. Окрім нечіткого визначення конкретної ідеологеми при її зародженні характерним також є розсіювання та неодноразова зміна значення з плином часу [1] [3] [6].

Для ілюстрування цього візьмемо до розгляду декілька термінів, які можуть бути окреслені як ідеологічно забарвлені, з огляду на їх дотичність до політичної сфери. Порівняємо тлумачення термінів “лібералізм”, “лівий” та “фемінізм” у тлумачних словниках української мови за різні роки.

“Лібералізм – 1.Політичний напрям, який в епоху феодального кріпосництва та буржуазних революцій відстоював свободу буржуазії і став глибоко реакційним із встановленням її політичного панування. 2. заст. Який дотримується вільнодумних поглядів: вільнодумство, перен. Відступ від певних правил, норм етикету тощо. 3.перен., розм. Зайва терпимість, потурання (звичайно шкідливе) кому-, чому-небудь [7]” (СУМ-11, 1973).

“Лібералізм – 1. Політичний напрям, який у феодально-кріпосницьку епоху і в епоху буржуазних революцій відстоював свободу буржуазії, а із встановленням її політичного панування став глибоко реакційним. 2. перен. Зайва терпимість, шкідливе потурання кому-, чому-небудь [8]” (КТСУМ, 1978).

“Лібералізм – 1. Політичний та ідеологічний рух, що відстоює свободу підприємництва, парламентський устрій, демократичні права та свободу особи. 2. заст. Вільнодумні погляди; вільнодумство.3.перен. Відступ від певних правил, норм поведінки і т.

ін. 4. перен., розм. Надмірна терпимість, потурання (звичайно шкідливе) кому-, чому-небудь [9]” (СУМ-20, 2017).

Порівнюючи три джерела, можна помітити, що негативна оцінка “шкідливе” та “зайве” у значенні слова “потурання, терпимість” не зникла. Проте у першому визначенні, що описує безпосередньо лібералізм як політичний рух, існують істотні зміни. Посилання на таке негативне явище для часів радянщини, як “буржуазія”, зникло з тлумачення, адже втратило свою актуальність для укладачів словників української мови. Натомість такі поняття, як “демократія” чи “свобода особи”, є позитивними у сучасності, що надає визначенню лібералізму прямо протилежної конотації.

“Лівий – 2. Політично радикальний, або більш радикальний ніж інші. 3. Який показною революційністю прикриває опортуністичні, реакційні тощо погляди, настрої [7]” (СУМ-11, 1973).

“Лівий – 2. Прихильник крайніх поглядів, рішучих дій. 3. Який відзначається показною дрібнобуржуазною революційністю, прикриваючи реакційні погляди [8]” (КТСУМ, 1978).

“Лівий – 2. Який висуває гасла соціальної справедливості, егалітаризму та невідворотності прогресу [9]” (СУМ-20, 2017).

Подібно до першого порівняння, зустрічаємо негативне пов’язування терміну з опортунізмом та буржуазією у СУМ-11 та Короткому тлумачному словнику української мови, яке цілковито відсутнє у СУМ-20, укладеному за часів незалежності. Визначення пов’язане з радикальністю зникає зовсім. Натомість “соціальна справедливість” та “прогрес” надають терміну “лівий” позитивної конотації, що так само, як і у попередньому порівнянні, демонструє суперечливість з конотацією наданою у 1970-ті.

“Фемінізм, у буржуазних країнах — політичний рух за зрівняння жінок у правах з чоловіками [7]” (СУМ-11, 1979).

У Короткому тлумачному словнику української мови термін “фемінізм” відсутній [8].

“Фемінізм — 1. Наявність виражених жіночих ознак. 2. Жіночий рух за повне зрівняння жінок у правах з чоловіками [10]” (ВТСУМ, 2005).

Також є наявним посилання на буржуазний устрій у СУМ-11, та нейтральне визначення дане у 2005 році.

Поглянемо також на визначення терміну “буржуазія”, оскільки наведені значення посилаються на нього.

“Буржуазія — В капіталістичному суспільстві — клас експлуататорів, що володіє засобами виробництва і живе на прибутки від експлуатації найманої праці [7]” (СУМ-11, 1970).

“Буржуазія — У капіталістичному суспільстві — клас, що володіє засобами виробництва і живе на прибутки від найманої праці [10]” (ВТСУМ, 2005).

“Буржуазія — Суспільний клас, що отримував прибутки з власних торговельних або промислових підприємств [9]” (СУМ-20, 2017).

Надання визначення цьому терміну у хронологічній послідовності все більше зводилось до суто функціонального опису, зосереджуючись на економічній стороні явища “буржуазія”.

Варто зазначити, що у “Словарі української мови” (Б. Грінченко, 1907-1909) жодний з цих термінів (окрім “лівий” у його не політичному значенні) не згадується, що пов’язано безпосередньо з нерозповсюдженістю явищ, які позначають ці терміни, на теренах тогочасної України. Такі зміни у тлумаченні ідеологем зумовлені їх соціальним характером та значною мірою залежать від панівної у конкретному суспільстві ідеології [1].

Про зміни у трактуванні ідеологічно забарвлених одиниць писали раніше у лінгвістичних дослідженнях, беручи до порівняння словники СУМ-11 та СУМ-20. Науковці зазначають, що ці зміни стали одним із наслідків поповнення лексикону та набування окремими лексемами інших значень [13].

Аналізуючи наведені тлумачення можна простежити певну нейтралізацію визначень, тобто зникання їх емоційно-експресивної оцінки. У словниках радянських часів ідеологеми тлумачаться крізь призму встановленого тогочасного устрою, у якому буржуазія є ворожим явищем. Натомість у сучасних словниках здебільшого уникається надавати визначенню експресивної оцінки та переважають чіткі функціональні описи.

Про таку властивість визначень, написаних за часів комуністичних ідеологів, Т. Лайло пише: “було здійснено ідеологічне кодування партійних директив, зразків для наслідування та явищ, що підлягали засудженню” [5]. Також він згадує класифікацію ідеологем на такі, що мають позитивний та негативний аксіологічні модули [5].

До того ж, зазначалося про зміну понять певних ідеологем при перекладі англійських словників, або ж про надання їм іншої емоційно-експресивної оцінки під час укладання радянських словників. Під трансформацію підпали такі ідеологеми як “комунізм”, “патріотизм”, “соціалізм”, “клас”, “тоталітаризм” тощо [13].

Про описані вище властивості згадують і Ю. Карачун та Н. Давиденко на прикладі ідеологем “демократичні цінності”. Вони наголошують на тому, що словосполучення хоч і має позитивну конотацію, може бути сприйняте прямо протилежно різними соціальними групами [6].

У той же час ідеологеми мають “масовий характер”, тобто сприймаються однаково великою групою людей: представниками однієї національності, жителями однієї країни, людьми, які поділяють однакові політичні погляди [6].

Розрізняють також “позитивно” та “негативно марковані” ідеологеми [3]. Для категоризації ідеологем таким чином варто звертатись безпосередньо до їх семантичного значення.

Ю. Карачун та Н. Давиденко наголошують, що ідеологема є відображенням ідеології, у якій вона існує та застосовується, тобто відображенням певних цінностей – позитивних у розумінні суспільства, та протилежних їм. Таким чином, останні є антонімічними до позитивних, такими, що описують протилежні прийнятими цінностям явища, та відповідно мають негативну конотацію [6].

Отже, до “негативно маркованих” належать лексеми, що описують явища які мають безпосередній негативний вплив на людство і навпаки.

Для ілюстрування різниці між цими типами можна навести такі приклади: “масові репресії”, “фашизм”, “тоталітаризм”, “геноцид” серед негативно маркованих, та “соборність”, “демократія”, “правова держава” серед позитивно маркованих.

Процес лексикографічної фіксації визначень будь-яких термінів, зокрема ІЗО є менш динамічним, ніж зміни у щоденному мовленнєвому процесі [1]. Це призводить до неактуальності визначень певних ІЗО у словниках.

До того ж О. Калиновська вказує на недостатню розвиненість методології маркування ІЗО в українському мовознавстві. На думку науковчині, лексеми, що містять у собі ідеологічний компонент доцільно було б маркувати як “*ідеол.*”, а терміни – “*політ.*” [1].

Серед методів маркування ІЗО є також стилістична класифікація (*книжн., заст., офіц.-діл., прост., розм., жарг., проф.*) та емоційно-експресивна оцінка (*ірон., жарт., висок., згрубіл., зневажл.* тощо) [1].

Відповідно до представлених М. Навальною різних способів класифікацій [11], вважаємо, що ідеологеми є здебільшого маркованими лексемами за сферою вживання (політична, рідше – релігійна, філософська), які надалі можуть бути класифіковані також за ставленням мовця, тобто бути також експресивно-забарвленими (зневажлива, вульгарна, фамільярна, іронічна лексика тощо).

Зважаючи на висновки науковців про те, що не вся політична лексика є ідеологічно забарвленою, та водночас не усі ідеологеми стосуються політики, вважаємо, що вони є сумісними, перетинаючись між собою. Таким чином, єдиною усталеною сферою, до якої належить ідеологема, є власне ідеологія.

На основі вищенаведених визначень та узагальнюючи додаткові описи, можемо логічно вивести підсумовуюче поняття ідеологеми у лінгвістиці. Ідеологема – будь-яка мовна одиниця (найчастіше лексема або фразема), що позначає собою елемент, який належить до певної ідеології чи політики, при цьому часто не маючи усталеного загальноприйнятого визначення, оскільки її сприйняття може варіюватись від однієї соціальної групи до іншої. Частина з таких одиниць є емоційно та/або стилістично забарвленою. Ідеологеми не можуть бути повністю зрозумілими поза контекстом і часто змінюють своє значення відповідно до політичної прагматики та соціокультурної кон'юнктури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Калиновська О. В. ПРОБЛЕМИ ЛЕКСИКОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ІДЕОЛОГІЧНО ЗАБАРВЛЕНИХ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ / Калиновська О. В., 2008. – 5 с. <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c7d073a6-644d-446c-b4c5-72a0ee6e8232/content>
2. Дорда С. ІДЕОЛОГІЯ ТА ІДЕОЛОГЕМА: ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЮ / Дорда С., 2015. – 9 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/83031/1/Dorda_wpr_10_2015.pdf;jsessionid=0DF9909D5D70C3DBBB1CF2E1CFFEF2A4
3. Сердега Р. Л. Семантичний аналіз ідеологем суспільно-політичної сфери (нацизм, націоналізм, расизм, фашизм, шовінізм) / Сердега Р. Л. – Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, 2011. – 5 с. <https://core.ac.uk/download/pdf/46589103.pdf>
4. Скочиляс Л. ПОЛІТИЧНА ЛІНГВІСТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ЕЛЕКТОРАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ / Скочиляс Л. – Львів, 2022. – 4 с. https://www.researchgate.net/publication/362326619_Skochylyas-Political-Linguistic-2022-1-181-183
5. Lylo T. Ideologeme as a Representative of the Basic Concepts of Ideology in the Media Discourse / Lylo T., 2017. – 7 с. https://www.researchgate.net/publication/319389986_Ideologeme_as_a_Representative_of_the_Basic_Concepts_of_Ideology_in_the_Media_Discourse
6. Karachun Y., Davydenko N. POLITICAL CORRECTNESS IN POLITICAL DISCOURSE: THEORY OF IDEOLOGICAL ASPECT / Karachun Y., Davydenko N. 2023. – 12 с. https://phil.duan.edu.ua/images/PDF/2023/2_2/9.pdf
7. https://phil.duan.edu.ua/images/PDF/2023/2_2/9.pdf
8. Словник української мови : [в 11 т.] / АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні ; редкол.: І. К. Білодід (голова) [та ін.]. - Київ : Наук. думка, 1970 - 1980. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001351%5F2
9. Короткий тлумачний словник української мови (УкК68 лад.: Д. Г. Гринчишин, Л. Л. Гумецька, В. Л. Карпова та інші; Відп. ред. Л. Л. Гумецька).—К-: Рад. школа, 1978. https://shron1.chtyvo.org.ua/Humetska_LL/Korotkyi_tlumachnyi_slovyk_ukrainskoi_movy.pdf?
10. Словник української мови у 20 т. Том 8. Л — Мішурний / Наук. кер. проекту акад. НАН України В.А. Широков. — К.: Наукова думка, 2017. — 994 с.
11. <https://archive.org/details/8sum20/page/193/mode/2up>

12. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ; Ірпінь: Перун, 2005. – VIII, 1728 с. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000728%5F5
13. Лексика на перетині наукових парадигм: монографія / за ред. Л. Струганець. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2018. 212 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Vilchynska_Tetiana/Leksyka_na_peretyni_naukovykh_paradyhm.pdf
14. Лексикологія як розділ мовознавства [Електронний ресурс]. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://ru.scribd.com/document/475438772/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D1%8F%D0%BA-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%BB-%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0-docx>
15. ПОЛІТИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ / .., 2019. – 47 с. <https://openarchive.nure.ua/entities/publication/2e7df06f-c2c0-4033-a788-675667b7f442>
16. Бучин О. Ідеологеми та міфологеми / Бучин О. – Ніжин, 2018. – 7 с. http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/21_2018/4.pdf

MUNDUS PHILOLOGIAE
Збірник студентських наукових робіт
Випуск No2

Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених
Факультету романо-германської філології
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

2024